

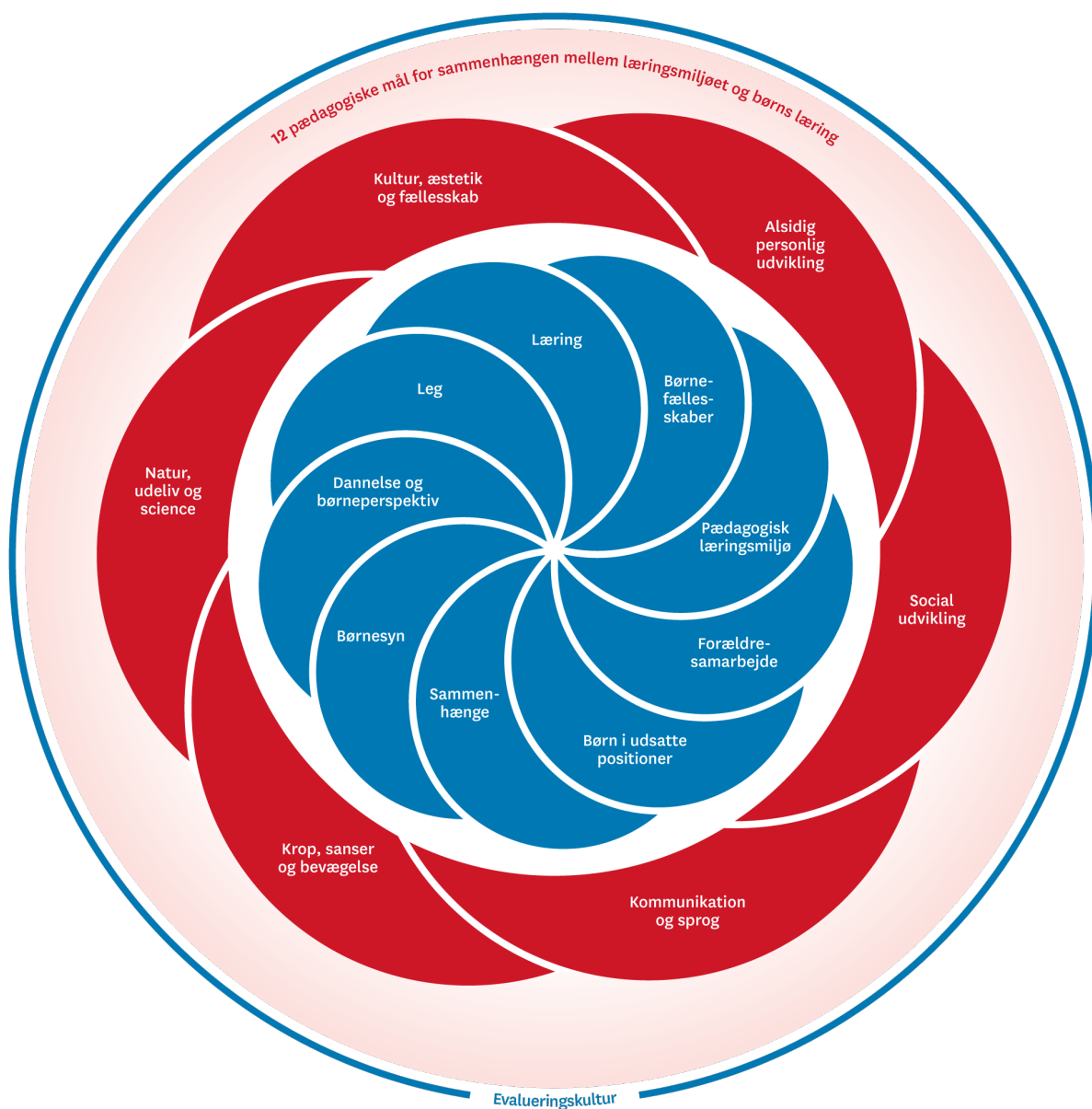
Pædagogisk Læreplan
Aurora Børnehus
2021

Indhold

Aurora og vores vision	3
Dagen, ugen og året i Aurora	6
Pædagogisk grundlag	14
Børnesyn, dannelse, børneperspektiv, leg, læring og børnefællesskaber	15
Pædagogisk læringsmiljø	19
Forældresamarbejde	26
Børn i udsatte positioner	29
Sammenhæng til børnehaveklassen	30
Inddragelse af lokalsamfundet	32
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	33
De seks læreplanstemaer	36
Alsidig personlig udvikling	36
Social udvikling	39
Kommunikation og sprog	43
Krop, sanser og bevægelse	46
Natur, udeliv & science	49
Kultur, æstetik & fællesskab	54
Evalueringskultur i Aurora Børnehus	58
En leder og en personalegruppe i udvikling	62
Uddybende teori	67
Litteraturliste og baggrundslitteratur	69

Læreplansblomsten med det fælles pædagogiske grundlag, de seks læreplanstemaer og de pædagogiske mål

Aurora og vores vision

Et Rudolf Steiner børnehus er i sin form og sit indhold meget anderledes end daginstitutioner generelt. Med denne styrkede læreplan ønsker vi at give et indblik i Rudolf Steiners menneskesyn og pædagogik samt give eksempler på, hvordan vi anvender pædagogikken i Aurora og beskrive, hvad vi ønsker at børnene får med sig i livet gennem denne form for pædagogik.

Det er vigtigt for os, at I læser dette grundigt igennem således, at I tager et velovervejet valg, inden I indmelder jeres barn i Aurora, og at I bakker op om pædagogikken og måden vi arbejder på i Aurora.

Aurora blev startet i 2017 af Denice Valentin og er inspireret af Rudolf Steiners pædagogik. Aurora består af en familiegruppe i alderen 1-6 år. Aurora er en privat institution under Gladsaxe Kommune. Kommunen giver et tilskud per barn og forældrebetalingen fastsættes med vægt på at ramme prisen på en kommunal institutionsplads og altid have en god normering hele dagen.

Aurora kommer af latin og betyder

Morgengry

Nordlys og Sydlys

Morgenrødens gudinde i romersk mytologi

Det er også navnet på en sommerfugl og Torneroses navn

Vores håb og vision er, at Auroras personale og børnenes forældre i samarbejde, kan skabe det bedste fundament for pasning af jeres børn ud fra Rudolf Steiners pædagogiske principper i trygge, hjemlige rammer - nu og langt ud i fremtiden. Vi ønsker at skabe et rum, der gør en forskel i børns liv.

Vi vil skabe et børnehus,

- der tilbyder en rolig og harmonisk hverdag for de børn, der dagligt befinder sig i børnehuset, fordi et roligt miljø skaber fred og ro, mens et stresset miljø skaber stress og uro¹
 - udmærker sig ved både et stort pædagogisk engagement, et stort forældreengagement og fleksible rammer i forhold til den daglige drift
- som arbejder ud fra og er unik i forhold til Rudolf Steiners 3 grundprincipper, der handler om at barnet er: Et sansende væsen, et rytmisk væsen og et efterlignede væsen
 - hvor der er tid til nærvær og omsorg for alle børnehusets børn (også dem med særlige behov), hvor der tilbydes en høj grad af individualitet i forhold til det enkelte barn, men som samtidig tager udgangspunkt i fællesskabet
 - hvor der er fokus på de daglige rutiner og genkendelighed for børnene og deres forældre
 - som er kendetegnet ved en høj grad af forældreindflydelse og engagement
 - hvor der er en høj grad af fælles bevidsthed børnene imellem, hvor de små børn kan se op til de store, og hvor de store kan lære at varetage omsorg for de små

¹ Hjelskov Elvén, Bo og David Edfelt (2017): Adfærdsproblemer i vuggestuen og børnehaven

Åbningstider

Mandag-fredag kl. 6.00-15.30.

Per 1. januar 2022 mandag-fredag kl. 6.00-15.

De fleste børn ankommer mellem kl. 8 og 9.

Det er "hårdt arbejde" for et lille barn at være i institution. Derfor anbefaler vi, at børn på 1-3 år højst er i daginstitution i 30 timer om ugen, og at børn i alderen 3-6 år højst er i institution i 37 timer om ugen, da det kræver megen energi for et barn at være væk fra sine forældre og at skulle forholde sig til mange andre børn og voksne. Lidt som når I voksne deltager i eller holder børnefødselsdag med 20 børn.

Lukkedage

Vi holder 9-10 lukkedage årligt og har samspasning i 4 uger i juli med en anden Steinerinstitution. Forældre modtager hvert år om sommeren kalenderen med lukkedage for et år frem. For det meste ligger lukkedagene før påske og i forbindelse med jul og nytår.

Børnetal

Vi har 18-21 børn i alderen 1-6 år. Vi kalder vores børnegruppe en familiegruppe, og vi vil så vidt muligt integrere vuggestuebørnene i børnehavelivet. Børnehavegruppen har dog ekstra tid med hinanden, når vuggestuegruppen sover, ligesom børnehave- og vuggestuegruppen deles op til spisning og somme tider til sangleg. Når de mindre børn ikke sover, vil de være i haven under fri leg sammen med børnehavebørnene. Det er vores erfaring, at de små har stor glæde af at se op til og efterligne de store, og de store har stor glæde af at "hjælpe" os voksne med de små. Samtidig har søskendebørn stor glæde af at være sammen med hinanden. Det er naturligvis også lettere for søskendebørn at starte i Aurora, når de har deres ældre søskende ved deres side og forældrene og barnet kender personalet og er trygge.

Personale

I Aurora Børnehus er vi fire steinerpædagoger, en pædagogmedhjælper, faste vikarer samt rengøringshjælp, der også er sammen med børnene, hvis der er behov for det. Størstedelen af året har vi desuden skiftende praktikanter fra *Rudolf Steiner Børnehavepædagogseminariet*. Der er en normering hele dagen, der er 1 voksen til 3 vuggestuebørn og 1 voksen til 6 børnehavebørn. Denne normering har vi haft, siden vi startede i 2017.

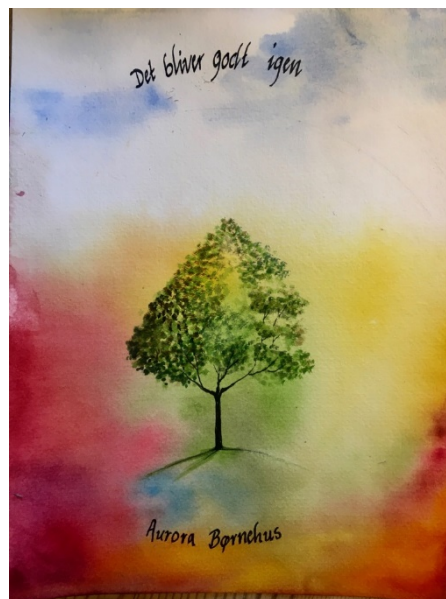
Bestyrelsen

Børnehusets ledelse består af en to-strengt bestyrelsesmodel: en institutionsbestyrelse og en forældrebestyrelse.

Institutionsbestyrelsen består af ejeren af institutionen, Denice Valentin. Forældrebestyrelsen består af fem medlemmer: Tre medlemmer fra forældrekrædsen, en medarbejderrepræsentant, et medlem med antroposofisk baggrund. Derudover vælges 2 suppleanter,

Der afholdes 4 møder årligt. Det er bestyrelsens opgave at varetage institutionens interesser, så dens antroposofiske idegrundlag og målsætning kan føres ud i livet, ligesom bestyrelsen er med til at sikre at vi løbende opdaterer vores læreplan i henhold til retningslinjerne for de styrkede læreplaner.

Vi har 2 arbejdslørdage om året, som vi kalder forskønnelsesdage, som personalet planlægger sammen med bestyrelsen. Disse forskønnelseslørdage er guld værd for børnehuset, for det er her vi kan få ekstra hjælp til at få lavet det, vi ikke får lavet i hverdagen. Dagen er både for forældre og børn, og selvom vi arbejder, når vi også at hygge os. Det skaber sammenhæng i barnets verdensbillede mellem hjem og børnehus og styrker tilknytningen at vide, at ens forældre har været med til at skabe noget i institutionen. Det kan for eksempel være at reparere skuret, fylde sand i sandkassen, sy gardiner osv. Desuden er det samtidig en god anledning til at lære de andre forældre at kende. Hvis man ikke deltager til arbejdsdagen, kan man enten komme en anden dag og hjælpe i Aurora, man kan få opgaver med hjem, eller man kan betale 500 kr., som vil gå til håndværkerudgifter til reparationer.

Dagen, ugen og året i Aurora

Den daglige rytme i Aurora

Det er vigtigt for børnene, at der er den samme rytme i dagene. Det giver tryghed altid at vide, hvad vi skal - det er en forudsætning for, at barnet kan suge verden til sig.

Den daglige rytme begynder kl. 9.00.

Vi arbejder som personale seriøst og løbende på at sikre at rytmen tilgodeser barnets behov for at lege både frit og i vokseninitierede aktiviteter.

I den daglige rytme indgår:

- Modtagelse af børn samt formiddagsmad og leg inde og ude
- Oprydning
- Sangleg
- Dagens individuelle program eller fri leg ude
- Oprydning
- Bleskift og toilet
- Frokost
- Eventyrfortælling eller bordspil
- Vuggestuebørn puttes og børnehavebørn har fri leg ude eller inde
- Oprydning
- Eftermiddagsmad og -frugt
- Fri leg indtil afhentning af børn. Alle børn rydder det antal legetøj op, som de er år, inden vi siger farvel

Modtagelse og afhentning af børn

Vi giver altid hånd, kram eller kindkys til både børn og forældre og kigger i øjnene, når vi hilser eller tager afsked, alt efter hvad hvert enkelt finder mest naturligt. Når Sundhedsmyndighederne anbefaler andet pga. en pandemi, så overholder vi naturligvis alle retningslinjer.

Denne måde at hilse hver dag har flere forskellige bagvedliggende grunde:

- Når barnet oplever sine forældres kærlige hilsen til det pædagogiske personale og den tillid forældrene viser heri, vil barnet også vise samme tillid og derved få en tryk tilknytning til de voksne i Aurora.

- Vi voksne i Aurora viser via denne daglige første handling, at vi ser hvert enkelt barn, og barnet føler sig velkommet og som en del af et fællesskab.
- Vi kommer barnet i møde med en handling, der er til at forstå. Derved fortæller vi barnet gennem handling, at vi har set det, og nu har påtaget os ansvaret for det. Når vi tager afsked, siger vi også ordentligt farvel, for gennem handling at overgive ansvaret for barnet til forældrene igen.
- En måde at nå hvert enkelt barn, at vi ser dem, at vi i kærlighed udstråler, at vi vil lære lige præcis dette unikke barn at kende.

Når barnet er blevet trygt i Aurora, er det ved aflevering og afhentning af barnet vigtigt at gøre processen så kort som mulig. Det er de voksnes ansvar at overgive ansvaret fra forældre til personalet og omvendt. Den voksne skal være bevidst om, at når man træder ind i børnehuset, er det et signal til barnet, og de andre børn, om at "børnehavetiden" eller "vuggestuetiden" er slut, og at barnet skal hjem.

Frokost

Frokosten begynder og slutter altid med en lille sang, hvor vi takker for maden, og indendørs tænder vi levende lys på bordet. Herefter nyder vi måltidet sammen og hyggesnakker imens. Maden er en vigtig sanseoplevelse for børnene. Den udgør en stor del af det sociale værdigrundlag i børnehuset, og vi bestræber os på at gøre frokosten til en æstetisk og god oplevelse. Børnehavebørnene vil på skift hjælpe med at dække bord og rydde af.

Eventyr

Hver dag samles alle børn til eventyr. Det kan være et remseeventyr, et gammelt folkeeventyr eller en årstidsfortælling. Vi tror på at eventyrerne er med til at skabe billeder på moral, empati og etik i barnets ubevidste, og nogle eventyr kan endda virke helbredende.² Nogle eventyr er terapieventyr skrevet til børn, der har det svært.

Eventyrene bliver fortalt i ca. to uger ad gangen, så børnenes behov for gentagelse og fordybelse imødekommes. Som oftest følges eventyret op af et lille bordspil, marionetteater eller dukketeater med hånddukker. Det hænder også, at børnene selv spiller rollerne i eventyret. I remseeventyr er det rytmen og remserne, der er det væsentlige. De har ofte ingen pointe og egner sig godt til de mindre børn. De gamle folkeeventyr rummer et smukt og fuldendt billedsprog, som indeholder stor livsvisdom, der bliver en skat for livet. Eventyrene udvikler den indre billeddannelse, sproget og evnen til at sidde opmærksomt og lytte.

² Lundgren, Michael og Lisa Borgström Norrby (1988): Eventyrets helbredende kraft

I Aurora Børnehus hører alle børn fra 1-6 år eventyr sammen (medmindre de små børn er trætte og sover). Her adskiller Aurora Børnehus sig fra andre Steinerdagtilbud, hvor det ofte kun er en børnehaveaktivitet.

I Aurora mener vi, at alle børn, uanset alder, får noget betydningsfuldt med sig fra eventyret på hver sin måde. Vuggestuebarnet mærker stemningen i fællesskabet, alt imens de mindste, eller de som har brug for det, sidder trygt i favnen hos en voksen. Her ser de dukkerne bevæge sig til de enkelte ord, de kan forstå, indtil helhedsforståelsen lidt efter lidt indfinder sig, når børnene vokser op. Børnehavebørnene mærker udover betydningen også stemningen i eventyrets indhold, men fordi vi er en integreret børnegruppe, fortæller vi hovedsageligt remseeventyr.

Vi gør forskellige eurytmi-fagter til eventyrstunden. Efter eventyr synger vi en sang som hedder "Skytsengel min", som er en lille sang der indbyder til indre ro og tryghed. Her laver vi det, vi kalder en "stjerne" over brystet, som er at krydse armene. Eurytmi er en bevægelseskunst som Rudolf Steiner har skabt, hvor man kropsliggør sproget. Derfor er der en bevægelse eller fagter til hvert bogstav. Når vi laver Stjerne, er det et E vi laver. Symbolsk står E for at afgrænse sig overfor verden, og derved at mærke her er jeg, og der er verden rundt om mig, altså at mærke sig selv. Sansemotorisk kan det beskrives ved, at det giver barnet en følelse af ro, idet det mærker sin krop, hvilket giver tryghed. Også i slutningen af eventyret, når vi siger "Snip, snap snude (...)", laver vi eurytmiske vokaler med fingrene imens.

Oprydning

Vi sørger altid for at rydde ordentligt op. Det vil sige, at alle ting har deres faste plads. Når vi rydder op, gør vi det ved at synge en bestemt oprydningssang. Når ting er ryddet op, er det nemt at overskue, selv for et lille barn, hvor tingene har hjemme - både når de skal bruges til leg, og når der skal ryddes op. En anden vigtig ting at lære er, at tingene har en værdi. Vi ser nødtigt, at de bliver væk, og det er rart for børnene, at de altid kan finde det, de leder efter. De fleste forældre oplever, at børnene også hjemme synger og nyder at rydde op.

Den ugentlige rytme

Udover den daglige rytme, har vi også vores ugentlige rytme hvori der indgår at male, bage, gå på tur, aflevere skrald til genbrug, modellere og lave mad med børnene. Vi gør disse aktiviteter hver uge og flere gange ugentligt, hvis det er muligt – og har lyst.

Årstidsrytmen

Årstidsrytmen er markeret med oppyntning i vinduerne, og baggrunden for årstidsfesterne bliver båret som en sjælsstemning og bevidsthed hos de voksne her i Aurora. Det praktiske og pædagogiske arbejde, som udføres, tager netop sit udgangspunkt i de skiftende årstider. Herved får børn og forældre et forhold til årets rytme og de forandringer, der sker i naturen. Årstiderne sætter derfor sit præg på det, der sker i børnehuset. Da vi er en familiegruppe, vil de små børn være med til årstidsfesterne og deltage i de pædagogiske aktiviteter i det omfang, det er muligt for dem. Derudover er sanglegene og eventyrene med til at understrege årets gang, idet de som oftest er årstidsrelaterede. Der indgår både årstidsfester eller specielle ture, med og uden forældre, som gennemløber hele året. Det er hovedsageligt børnehavegruppen, der er på tur ud af huset. Vuggestuebørnene kan dog også af og til gå på kortere ture ud til et lille naturområde.

Hvert år bliver der udformet eller udleveret en kalender med datoer for festerne således, at ingen børn behøver at gå glip af en fest. Til hver af festerne spiser vi mad, som ofte er med til at understrege netop hver enkelt fest. Børnene nyder maden særlig længe på disse dage.

Årstidsfester

Høstfest

Børnene har hver en grøntsag med, som vi sammen laver til grøntsagsfigurer, der kan være med i vores høsteventyr. Vi kværner korn og bager boller heraf. Vi kerner smør og binder kranser. Når høsten er i hus, fejres det med et overdådigt fælles frokostbord. Alle kommer klædt som bondemænd og bondekoner.

Symbolikken ved denne fejring er, at udover at vi fejrer jordens frugter, kan man vælge at opleve naturens skønhed visne og lade sommerens mange indtryk leve videre inden i os som indre lys. I antroposofien symboliserer efteråret ånd og indre refleksionsevne. Et budskab som vi voksne forbinder os med, men som vi til børnene formidler i helt konkrete høstaktiviteter.

Michaelsfest

Michaelsfesten holdes så tæt på Sankt Michaels dag d. 29. september som muligt og helst på dagen. Sankt Michael er en ærkeengel, som i legenden hjalp menneskene i kampen mod dragen. Under forberedelserne til denne fest finder vi pinde til sværd, som forhåbentlig bliver drysset med stjernestøv, så de kan blive stærke, og vi laver stjernebånd og finder alle de blå ridderkapper frem. På festdagen spiser vi

Ridder-mad, kæmper med "drager" og bliver slået til Michaels-riddere. For børnene er dette en fest omkredsende temaet indre mod og viljekraft.

Det vi voksne forbinder os ved omkring denne fest, gennem fokus på temaerne individualitet og selvidentitet, er, at helt konkret mindskes lyset i efteråret, idet dagene er blevet kortere, og at vi i stedet må lade vores "indre sol" lyse indefra. Dette er derved både en fest der fejrer individet, men også fællesskab og samarbejde.

Lanternefest

Festen holdes omkring Sankt Mortens aften. Vi har i forvejen lavet lanterner, der kan lyse i mørket. Vi tager skoven ind på stuen og går tur med lanterne herinde og måske er der småkager formet som sol, måne og stjerne.

Det vi som pædagogisk personale i Aurora fokuserer på i denne fejring, er temaet broderlighed og barmhjertighed, noget vi forbinder os med og formidler symbolsk til festen, hvor vi tænder lys i vores lanterner og i fællesskab lyser mørket op i den skov vi laver inde på stuen. Vi beskriver ikke den historiske baggrund til børnene, da vi ønsker at skabe en sanserig oplevelse, som børnene oplever gennem krop og sanser – og derved skabe en magisk undren og forundring i dem.

Adventsspiral

Til denne fest, som vi holder sidst i november, har vi lagt en stor granspiral på gulvet, og i midten står et stort lys tændt. Vi har pudset røde æbler og sat bivoksllys i, og med dem går vi, en efter en, ind i spiralen og tænder hvert vores lille lys ved det store lys. Dette er en fin og inderlig optakt til julemåneden.

Jorden "sover" i vintermåneden, og vi tænder en indre glæde og varme i den mørkeste tid på året, det store lys inderst i spiralen repræsenterer derved vinterens potentiale for indre kraft og styrke. I voksenperspektiv fokuseres på at finde ind til vores indre lys. Alt efter individuel kultur og religion, kan man lægge forskelligt heri. Det kan både være en kristen fejring eller en lysfejring.

Gennem december måned har vi også adventskrans, hvor vi tænder lys og synger før eventyr. De fire lys repræsenterer et håb for at lade vinterens kræfter være virksomme, ligesom de tæller ned til julen eller solhverv.

Julespil

Hele december måned spiller vi krybbespil, hvor børnene er klædt ud. Ligeledes kommer Nissen på besøg og deler små overraskelser eller kram ud.

I Antroposofien er fortællingen om Jesus et billede og symbol på en indre kærlighed og styrke, kaldet Jeg´et. Rudolf Steiner mente dog at alle religioner havde samme budskab, som kom til udtryk gennem de fortællinger, som hvert individuelt menneske har brug for. Da vi bor i et land hvor den kristne kultur er indvævet i de danske traditioner, har vi ladet krybbespillet få plads i december. Personale og familier behøver ikke være kristne. Det er frivilligt hvad der lægges heri. For nogen er det blot en fortælling, for andre bliver det en dybere overbevisning. Vi ønsker at alle uanset kultur og religion skal føle sig inkluderet i Aurora. I børneperspektiv er det blot et eventyr og dukkespil, som børnene kan inddrages i og synge med på. Alle kan spille alle roller, både piger og drenge. Vi ønsker at give børnene en fin fortælling og evnen til fordybelse og inderlighed.

Helligtrekongersfest

På den anden side af nytår fortsætter julespillet endnu en stund, blot bærer englen Gabriel ikke længere en ledestjerne, men et helligtrekongerslys, og nu er det ikke hyrderne, der kommer til Jesusbarnet, men kongerne der er nået frem med gaver. Selve dagen, så tæt på 6. januar som muligt, bliver der dækket Kongebord, og lysene i helligtrekongerstagen er tændt.

Fastelavnsfest

Fastelavn er en forårsfest og et "karneval", hvor børnene kan lave sjov, afprøve roller og "vende verden lidt på hovedet". Aftenen inden festen har børnehuset gennemgået en forvandling, der svarer til festens tema dette år. Det være sig "Fest på slottet", "Fest i eventyrskoven", "Fest over og under vandet" med flere. Alt og alle i børnehuset er klædt ud til denne fest (børn der ikke har lyst er naturligvis ikke klædt ud). Vi slår ikke "katten af tøndem", men hylder i stedet katten gennem finurlige kattesange i sangleg og andre sjove festlege.

Påskefest

Påskefesten holder vi lige før påske. Op til påsken har vi lavet reder udenfor, hvis påskeharen skulle komme forbi med æg. På selve dagen finder vi de æg, som den har gemt og triller æg på bakken.

Denne fejring udspringer fra forskellige traditioner og religioner. I Aurora Børnehus fejrer vi især naturen og forårets frugtbarhed sammen med børnene. Vi pynter op med æg, harer, lam, kyllinger som alle er symboler af dette. Det pædagogiske personale – og forældre - kan forbinde sig til denne højtid ud fra lige den religion eller baggrund, der føles mest rigtig for den enkelte.

Majfest

Til denne fest vil vi binde en krans med nyudsprungne bøgegrene, som vi har hentet i skoven, hænge de farvede silkebånd op, og sidst men ikke mindst, når alt er klart – danse om majstangen. Traditionelt siges det, at måden båndene flettes på i dansen, vil fortælle os, hvordan året vil blive. Vi slutter festen af med fælles frokostbord. Dette er en førkristen fejring af foråret, nyt liv og frugtbarhed.

Pinsefest

Som optakt til denne fest har vi lavet de dejligste pinsefugle med lette silkepapirvinger og sunget om fuglene, der bygger reder. På selve dagen går vi på tur i det grønne og flyver med pinsefuglene på bakken. Der bliver lavet et pinsebål, hvor kransen fra majstangen bliver brændt på gløderne. Vi vil også blæse sæbebobler i haven. Til denne fest er alle klædt i hvidt og/eller grønt.

Her fejres storheden i mennesket, og pinsefuglen har oprindeligt været et kristent symbol. Med børnene bliver det mest af alt en fejring, hvor fugle er temaet i sangleg og sange. Og måske bliver der en lille smuk ceremoni, hvor vi sammen tænder lys.

Sommerfest med forældre

Sommerfesten holdes lige inden sommerferien. Der er en særlig tradition knyttet til den fest, der markerer det at give og modtage, noget vi skal benytte når vi tager afsked med de store skolebørn og modtager de nye små. Børnene får bastkrans med hjem, så de sammen med deres forældre kan binde en blomsterkrans til den store festdag. Familierne tager mad med til fælles buffet, vi synger og danser og børnene får deres tegnemapper med hjem for året der er gået.

Fødselsdagsfest

At holde fødselsdag er noget ganske særligt i Aurora Børnehus, både for fødselsdagsbarnet, men også for resten af gruppen. Fødselsdagen vil blive holdt på dagen, så vidt det er muligt. Denne dag er flaget stillet frem til fest, og fødselsdagsbarnets forældre med.

For børnehavebørnene forløber dagen sådan: Et lille bord er blevet pyntet i "hemmelighed", med lys, blomster og krystaller, og under lige så mange silketørklæder som man fylder år, er gemt en lille gave. Der er blevet lavet fødselsdagskrone og kappen er fundet frem. Der er så mange små traditioner omkring fødselsdagen, så denne dag, er ganske særlig for barnet.

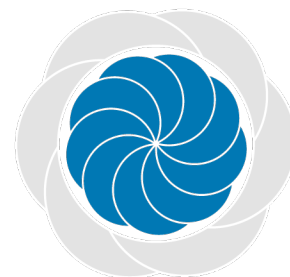
Der vil blive fortalt et personligt eventyr til fødselsdagsbarnet, der handler om barnets liv. Barnet har bragt boller, kage eller medbragt lidt frugt. Når fejringen er overstået, går fødselsdagsbarnet hjem sammen med sine forældre. Da vi gør rigtig meget ud af fødselsdagen i børnehuset, er det vores erfaring at barnet ikke har brug for at holde fødselsdag hjemme for sine børnehavevenner. Det er rigeligt med en familiefødselsdag ud over den, der er holdt i børnehuset. Hvis man alligevel ønsker at holde fødselsdag, så inviterer man hele børnehuset eller alle drenge/piger i enten vuggestuegruppe eller børnehavegruppe, da det ellers fremmer konkurrencen imellem børnene, hvis nogen kommer med og andre ikke. På denne måde er alle med.

Vuggestuebørnene vil blive fejret med lys og flag på bordet, og vi synger fødselsdagssange, men ikke med eventyr, da de er for små til det. De må gerne have lidt med de deler ud, enten boller, kage uden sukker eller lidt frugt. Det er frivilligt, om forældre er med denne dag.

Pædagogisk grundlag

Den pædagogiske læreplan for Aurora Børnehus er udarbejdet med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag i de styrkede læreplaner, de seks læreplanstemaer, de brede pædagogiske mål samt Rudolf Steiners pædagogiske principper. Vi tager også udgangspunkt i andre teoretikere, som nævnes løbende i denne læreplan. En forsker vi særligt er inspireret af, er udviklingspsykologen Gordon Neufeld, hvis fokus omkredser vigtigheden af barnets trygge tilknytning i det pædagogiske arbejde, og som bygger på både neurovidenskab, udviklingspsykologi, tilknytningsteori og dybdepsykologi.

Læreplanen er

- ✚ Rammen for den faglige ledelsesopgave
- ✚ Den understøtter det pædagogiske personale og ledelsens arbejde med at skabe gode læringsmiljøer
- ✚ Den beskriver fremtidige aktiviteter i tid og rum, procedurer for planlægning, gennemførelse, dokumentation og evaluering med fokus på kvaliteten af vores pædagogiske arbejde og børnenes udbytte
- ✚ Vi omsætter visionen i læreplanen og skaber forudsætning for at arbejdet er meningsfuldt

Fordi vi ønsker at børnene skal trives, udvikles og lære

Vi ønsker et læringsmiljø af høj kvalitet i Aurora³

- ✚ Definition af læringsmiljø: De sammenhænge i daginstitutionen, som udgør rammen om børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse. Især strukturelle forhold og interaktionsprocesser men også læreplanens indhold og anvendelse og det pædagogiske personales inddragelse af børneperspektivet. Målbare parametre er f.eks. normering, hvilke aktiviteter, der foregår, personalets uddannelse, de fysiske omgivelser og forældresamarbejde⁴
- ✚ Fagligt dygtigt, kompetent og empatisk pædagogisk personale
- ✚ Balance, harmoni, ro, nærvær, æstetik, god stemning
- ✚ Leg: struktureret og fri, med hhv. barn og voksen som initiativtager. Den voksne går bagved, ved siden af og foran barnet
- ✚ Løbende, systematisk opfølgning
- ✚ Et godt læringsmiljø hele dagen

Fordi et godt børneliv er den bedste investering

³ Brenda Taggart (EPPSE forskning): Høj kvalitet defineres af struktur og proces. God normering, god interaktion. bagved/ved siden af/foran, kritisk øje på egen praksis, leder tæt på. Leg: Ligelig fordeling i hvem, der indleder. Samvær med vedvarende fælles opmærksomhed. Små grupper. Uddannet personale.

⁴ Elverkilde, Stine (2017): Ledelse af kvalitet i pædagogisk praksis

Børnesyn, dannelse, børneperspektiv, leg, læring og børnefællesskaber

Børnesynet bag pædagogikken i Aurora

Det pædagogiske personale arbejder med at sikre barnets ret til at vokse op i et miljø, hvor barndommen har en værdi i sig selv, og hvor den ikke kun er en forberedelse til skolen – men er begyndelsen på livet. Her skal hver alder respekteres i forhold til, hvad der er sundt for barnet, og hvad barnet kan klare og præstere.

Det vil vi give barnet med på vejen

- ✚ Godt selvværd
- ✚ Glæde og latter, knus og kram
- ✚ Kærlighed og tro på det gode i livet
- ✚ Gode sociale kompetencer og sunde, kærlige relationer
- ✚ Trivsel, læring, udvikling, dannelse
- ✚ Et godt børneliv
- ✚ Tillid til voksne
- ✚ Mod til at være sig selv
- ✚ At barnet støttes i at være det køn, det ønsker at være, og at alle kan være riddere, konger og prinsesser uanset køn – også de voksne

Dannelse og læring

I Steinerpædagogik ses begrebet læring, som et begreb man må forholde sig til ud fra det hele menneske der består af, den fysiske krop, den følende sjæl og det tænkende menneske.

Derfor arbejder vi med at skabe de rammer, som gør at barnet ud fra sig selv, sine evner og de muligheder det har med sig, får det bedste grundlag at håndtere verden på inden skolestart.

I Aurora ønsker vi at forberede barnet, så dets interesse og motivation for læring er skærpet mest muligt, og at dets evne til indlæring er optimal således, at det kan sidde stille og være lyttende og koncentreret, når det senere skal videre i skole.

Desuden stræber vi henimod, at barnet:

- hviler så meget i sig selv, at det kan være i centrum på en god måde, altså deltagende i undervisningen, og at det også kan lade andre være i fokus
- kender sin krop, er motorisk velfungerende og selvhjulpne
- har udviklet en sprogforståelse, som er alderssvarende
- er blevet styrket i sit sociale liv og kan indgå i fællesskaber.

Denne forberedelse vil vi arbejde med, ved at vi til stadighed skaber et pædagogisk læringsmiljø, hvor barnet, primært gennem den fysiske krop, får mulighed for at tilegne sig disse kvaliteter. Vi arbejder ud fra at være et "gøre-børnehus".

Dette øves ligeledes i de daglige vokseninitierede pædagogiske aktiviteter *Eventyrfortælling* og *Sangleg*. Her får barnet de daglige læringsindtryk, noget vi i Steinerpædagogikken kalder *indånding*. I den frie

børneinitierede leg, som også er en del af dagsrytmen, kan børnene bruge disse indtryk i legen på egne præmisser. Dette kaldes i Steinerpædagogikken *udånding*. Det er blandt andet gennem leg, at børn lærer og slapper af, og derfor ser vi disse tidspunkter af dagen som meget betydningsfulde for børnenes udvikling.

Det, der er vigtigt for os er, at begreberne dannes inde i barnet selv. Vores opgave er derfor at være dem, der skaber rammerne og mulighederne for, at barnet kan opleve verden og mærke den gennem sanserne. Vi karakteriserer begreber, ved kropsligt at vise dem hvordan man for eksempel høster rent fysisk, når vi synger høstsange, eller når vi laver mel sammen med børnene som en pædagogisk aktivitet op til høstfesten. I dette høsttema, viser vi aktiviteter, der er karakteristiske for denne tid på året og den danske bondekultur. Vi har løbende gennem året, forskellige årstidstemaer, hvor vi inddrager børnene gennem eventyr, sangleg, aktiviteter, forberedelser, kreative aktiviteter og gøremål.

Når man oplever verden og sig selv, lærer man også sig selv at kende og kan blive et mere helstøbt menneske. I Steinerpædagogikkens børnesyn beskrives det, at barnet, nøjagtigt ligesom planten, har en indbygget plan, som det udvikler sig ud fra. Vi skal blot sørge for at vande, gøde sparsomt, lade solen skinne og sørge for at jorden, den vokser i, har den rette beskaffenhed. Sørger vi voksne omkring barnet for det, behøver vi ikke at hive planten op af jorden eller åbne den, for at kontrollere om den har det godt. Vi kan have fuld tillid til, at den smukkeste blomst vil vise sig lidt senere på sæsonen. Men ligesom blomsten ikke bliver smukkere, og frøsætningen ikke kvalitativt bedre, af at afkorte vækstsæsonen, således bliver barnet heller ikke mere udviklet af, at vi hele tiden kontrollerer det, eller fordrer evner hos det, som endnu ikke er vågnet. Det er vores overbevisning, at resultatet med tidligere indskoling ikke nødvendigvis er særlig godt set i et større perspektiv, måske tværtimod. Måske er det netop barnet, som får lov til at udvikle sig stille og roligt, der sætter den kraftigste blomst og har frøene med de bedste fremtidsmuligheder i sig.

Børneperspektiv

Vi inddrager børnenes perspektiv ved at observere deres daglige adfærd og trivsel, lytte til de samtaler, de har omkring de pædagogiske aktiviteter, og ved at observere de lege der udspringer heraf. Vi snakker vi også med børnene om oplevelserne, når det naturligt finder sted. Ved enhver evaluering vil vi drøfte på et personalemøde, hvad børnene gav udtryk for var godt til en fest eller en aktivitet, og hvad de ikke brød sig om, Dette vil vi tage med til næste planlægning.

- ✚ Det handler om børnene. Hvad føler de? Hvad er de optaget af? Hvad er børnenes spor? Spørg dem og observer dem. Børn er aktive med-skabere
- ✚ Hvordan kommer børns ønsker, holdninger og oplevelser til udtryk? Hvordan medtænkes deres behov, ideer og perspektiver i organiseringen af læringsmiljøet?

Det er i Steinerpædagogik et ønske, at barnets læring først og fremmest sker gennem uformel æstetisk læring og i direkte sansning af aktiviteten uden forstyrrelse af for meget intellektuel forklaring. Dette fordi vi ønsker at lade børnene få ro til at være børn i deres egen legekultur. Indenfor Steinerpædagogik ses det også som et pædagogisk redskab at kigge på de tegninger børnene laver i børnehuset, da vi mener, at tegninger fortæller, hvor barnet er i dets udvikling. Netop derfor er det også vores ønske at børnene så vidt muligt får ro til at tegne frit uden for meget af de voksnes ydre indgriben. Da vi i Aurora har mange voksenstyrede aktiviteter (hvor vi viser vejen for barnet gennem eventyr, sangleg og årstidsaktiviteter), er det også vigtigt, at børnene får lov til at "ånde ud" og bare lege.

I vores dialog med forældrene kan børnenes perspektiv også fremgå ud fra forældrenes egne samtaler med børnene hjemme. Vi sætter en ære i at følge børnenes spor, ved for eksempel at hjælpe med at bygge eller male det, som børnene interesser sig for. Det kan også være en pirat på blusen, der giver ivrig snak om pirater, og pludselig er kassen med stof fundet frem, alle børnene er blevet pirater med hjemmelavede bandanaer og flaget er hejst på piratskibet.

Leg og børnefællesskaber

Hos os har børnene medbestemmelse og medansvar under fri leg og vokseninitierede aktiviteter. Under den børneinitierede frie leg holder vi voksne lavest mulig profil - forstået på den måde, at vi kun blander os i børnenes leg og hjælper, hvis der er problemer med deres fysiske eller sociale formåen. Har de problemer med at lave et slot fra gulv til loft, sætte borde oven på hinanden, eller er der gået kludder i legen, fordi de bliver uenige og ikke selv kan løse problemerne, så er det vi voksne "kommer på banen". Eller hvis man er ny og ikke rigtig kan finde ud af at lege endnu. Men ellers er det de voksnes opgave at lave forskellige voksenstyrede kreative og praktiske aktiviteter, som for eksempel at lave kranse, bygge en væv, rive og feje, som børnene kan være med i eller andet som kan inspirere deres leg. Vi voksne øver os dagligt i skiftevis at gå bag barnet, ved siden af barnet og foran barnet for at give barnet de bedste muligheder for at lære at lege og være i fællesskabet på en god, sund og selvstændig måde. Nogle børn siger som udgangspunkt JA og

nogle siger som udgangspunkt NEJ. Hvis man øger barnets medbestemmelse, vil det ofte medføre, at barnet i højere grad siger JA.⁵

I den frie leg kan stort set alt lade sig gøre. Vi strækker os meget langt og giver helst ikke et "nej", medmindre det er til skade for barnet selv, det fysiske rum og naturen, de andre børn og voksne eller materialet. Så det er i den frie leg fordelt på dagens ude- og indeleg, at børnene selv kan bestemme indholdet i legen. Børnene udvikler sig gennem legen og relationen til de andre børn.⁶

At barnet lærer ved efterligning betyder, at de voksne må fremstå som gode forbilleder. Alt hvad de voksne foretager sig, bliver enten direkte efterlignet eller ligger som inspiration til børnenes leg. Derfor udfører vi voksne, i fri leg-perioderne, forskellige nødvendige gøremål. Gøremål som handler om de nære ting i et 1-6-årigt barns liv. Vi laver dej og bager boller, syr, strikker, snitter, reparerer legetøj, saver, planter, luger, hugger brænde til bål, laver forberedelser til næstkommende årstidsfest osv. Disse ting udføres på en måde, så forklaringer er unødvendige, og børnene kan derved, gennem iagttagelsen og gøren efter, selv erfare og komme til forståelse, så kan vi snakke hyggeligt imens. Samtidig leger børnene omkring os, eller de deltager i gøremålene. Der er selvfølgelig altid tid til at være behjælpelig med at bygge huler, busser, sørøverskibe, slotte og andet til deres leg. Men det er vigtigt at holde sig for øje, at børnenes leg er allermost skabende og dyb, når den kan være omgivet af de voksnes aktivitet. Igennem legen med de andre børn, udvikler den enkelte efterhånden de sociale egenskaber, som er nødvendige i livet. En vigtig evne i forbindelse med leg, er udviklingen af fantasi i barnet. Disse udvikles kun ved udfordringer. Derfor er legetøjet så lidt udformet som muligt, så barnet får mulighed for selv, i fantasien, at se det, de ønsker. Vi anser barnets fantasifulde leg for grundlaget for personlighedsdannelsen og for det senere voksne menneskes evne til at arbejde, til at opleve medmennesket og til at tænke ukonventionelt, skabende og initiativrigt.

Forskning har vist, at børn er født musikalske⁷, og i Aurora har sang og musik en vigtig rolle. I sanglegen plejes mange forskellige sider af barnet. Her opbygges en social holdning – et fællesskab, idet vi allesammen er med i en kreds. Endvidere kan man i de fleste sanglege "være en rolle" inde i midten. Alt efter individualitet, må et barn lære ikke altid at skulle være i centrum, et andet ikke altid at holde sig tilbage. Igennem sanglege og fingerlege plejes både barnets sprogudvikling og motorik, samtidig med at glæden spredes sig. Sanglegene følger som regel årets og naturens rytme, og børnene har en stor sangskat med sig, når de forlader børnehuset. I de vokseninitierede aktiviteter har børnene medbestemmelse ved at vælge sange, roller, spille musik eller byde ind med forslag til ting, de godt kan lide.

"Børn lærer, både når de leger, og når det ikke leger. Men når de leger, lærer de altid noget. Om det, de leger, eller om sig selv og de andre børn."⁸

⁵ Hejlskov Elvén, Bo og David Edfelt (2017): Adfærdsproblemer i vuggestuen og børnehaven

⁶ Ringsmose, KIDS

⁷ Hammershøj, Henny (2005): Barnets musikalske vej.

⁸ Kornerup, Ida og Torben Næsby (2015): Kvalitet i dagtilbud – Grundbog i dagtilbudspædagogik

Pædagogisk læringsmiljø

Antroposofi

Pædagogikken i Aurora bygger på Rudolf Steiners filosofi og livsanskuelse også kaldet Antroposofi.⁹ Dette kan oversættes til "visdom om mennesket". Det er med udgangspunkt i denne, vi som personale har planlagt den daglige rytme og andre pædagogiske aktiviteter i Aurora. Vi lader os også inspirere af andre pædagogiske retninger, teorier og ideer.

Grundstenen i Rudolf Steiners menneskesyn og pædagogik er, man arbejder ud fra en betragtning af et tredelt menneske, et menneske, som består af krop, sjæl og ånd samt at det igennem livet i forskellig grad lever i henholdsvis tanken, følelsen og viljen. I Antroposofien indgår den opfattelse, at mennesket består af en *fysisk krop* (hvorfra vi handler gennem *vilje*), *sjælen* (som er menneskets *følelsesliv*), samt *ånd* (som er dets *tænkning*). Disse led er i samhørighed og er lige vigtige for den menneskelige udvikling, der forløber i 7-års perioder.

Fra barnet bliver født til det er ca. 7 år, er det primært koncentreret omkring kroppens udvikling, og det lærer derfor også hovedsageligt gennem kroppen. og det er det, vi arbejder ud fra.

I de første 7 år af barnets liv er særligt 3 forhold væsentlige:

1. Barnet er et *efterlignende væsen*, der efterligner børn og voksne omkring det
2. Barnet er et *sansende væsen*, der sanser alt omkring det og indlejrer det i krop og følelsesliv
3. Barnet er et *rytmisk væsen*, der er i nær samhørighed med naturen og den verden vi lever i

I Aurora Børnehus arbejder vi ud fra at barnet i særlig grad oplever livet kropsligt i de første 7 år af dets liv. Rudolf Steiner beskriver, at fra kroppen handler mennesket gennem sin vilje, og at barnet derfor lever ud fra sin vilje. Dette kan beskrives ved, at når barnet står i en situation, så handler det først, derefter føler det noget derved, og til sidst tænker det evt. over det som skete - alt efter alder og personlighed.

For den voksne forløber denne proces modsat. Vi tænker og overvejer, så føler vi efter, og til sidst handler vi. Vi anser det for vigtigt at acceptere, at barnet lever i nuet, og vi støtter dette, ved at undlade at komme med alt for mange forklaringer, der rykker barnet ud af nuet.

Hvert barn er unikt og har brug for omgivelser, der tilgodeser hvert enkelt barns individuelle behov. Pædagerne i Aurora stræber efter at karakterisere begreber for børnene, i stedet for kun at

⁹ Forelæsning om Rudolf Steiner af Oskar Borgmann Hansen, tidligere afdelingsleder ved Institut for Filosofi på Aarhus Universitet

komme med færdige forklaringer. Vi undrer os sammen med børnene, giver barnet tid til at finde svar og viser eksempler på muligheder og processer frem for begrænsning.

Vi ønsker at give læringsmiljøer, der understøtter barnets fantasi og legende tilgang til verden, sådan at barnet bliver udfordret til selv at fantasere, gå på opdagelse og bruge sin krop. Derfor er Steinerpædagoger så vidt muligt altid i gang med at feje, lave havearbejde, rive, fjerne ukrudt, strikke legetøj, sy, filte m.v. rundt om børnene, der leger inde eller ude. Dette gør vi, fordi man i Steinerpædagogikken mener, at børn har brug for at se voksne der bruger deres krop og kreativitet, for selv at udvikle sig til at blive kreative og handlekraftige mennesker.

Barnet er et efterlignende væsen

Børn har brug for forbilleder. Ved hjælp af disse rollemodeller tilegner børn sig deres adfærd - især de første 7 år. Forældrene er barnets vigtigste forbilleder, fordi disse er børnenes tætteste tilknytningspersoner. I børnehuset er pædagogerne børnenes forbilleder. Vi har ansvaret for, at formen, dvs. omgivelserne, er værd at efterligne. Derfor foretager pædagogerne meningsfulde gøremål, og dette afspejler sig blandt andet i børnenes leg.

Pædagogerne laver for eksempel legetøj af træ, syr dukker og dyr, filter, strikker, former figurer af ler og voks, laver bøger og maler med vandfarver. Dette omgiver vi børnene med, fordi vi mener at en god rollemodel, er en skabende, aktiv og idérig voksen.

Barnet efterligner helt af sig selv, det kan ganske enkelt ikke lade være, og det elsker at hjælpe til og være med i processen. Og det bliver inviteret med i disse aktiviteter på det niveau, det er aldersmæssigt og udviklingsmæssigt. Barnet bestemmer selv, om det ønsker at deltage.

Fra barnet er helt lille begynder det på denne efterligning, som er en handlende måde at tilegne sig verden på. Alt hvad der sker i omgivelserne, efterligner barnet. Det er ikke altid man kan se det umiddelbart, og alligevel er det tydeligt hos de fleste børn, at dette er en proces, som de er i næsten konstant i den første 7-års-periode. Derfor er livet i Aurora tilrettelagt på en måde, så dette behov hos barnet bliver tilgodeset og plejet.

Der er flere måder at efterligne på, her er de 3 karakteristiske:

1. Barnet ser og efterligner øjeblikkeligt. Dette er selvfølgelig den mest enkle form for efterligning. Hver dag barnet kommer her, vil det finde de voksne i gang med at arbejde, og dette arbejde vækker barnets interesse. Barnet er ikke forpligtet til at deltage, men gør det alligevel. En helt almindelig reaktion er; *"Må jeg være med?"* eller *"Jeg vil også."*
2. Barnet oplever og efterligner senere. Denne efterligningsform kan iagttages i den frie leg eller hjemme, hvor barnet for eksempel leger det eventyr, det har hørt i den daglige eventyrfortælling. I legen udlever barnet sine oplevelser.
3. Barnet oplever og gradvist "bliver" det. Her er efterligningsformen mere forsigtig, men kraftfuld eftersom det er en indre efterligning. Denne form er afhængig af ansvarlighed i den

voksne verden, for barnet tager her holdninger, humor og vaner fra sine nærmeste omgivelser. Dette kan, over nogen tid, påvirke hvert enkelt barn til, hvordan det senere vil blive.

Rudolf Steiner mener, at vi voksne må kigge ind i os selv, betragte os selv og gøre sjælelige iagttagelser og erfaringer. Ved konstant at være i en udviklingsproces, ved at være opmærksomme og være gode forbilleder, hjælper vi børnene i deres udvikling.¹⁰

Barnet er et sansende væsen

At det lille barn sanser, og endda bedre end den voksne, synes klart for de fleste. Jo mindre barnet er, desto mere oplever det verden gennem sanserne, og derfor forsøger vi at sikre, at barnet bliver stimuleret på en god måde via alle dets sanser.

Generelt tilstræber vi i Aurora, at sanseoplevelserne er så ægte og naturlige som muligt. Dette gøres blandt andet gennem legetøj i naturmaterialer og gennem at udforske de fire elementer jord, vand, luft og ild. Derved sikres barnets mulighed for at forstå verden bedre, idet en stor lastbil af træ er tung og stemmer overens med sin fylde til forskel fra en i plastik. Ligesom dukken, som er fremstillet af uld og bomuld, er blød og varm, og derfor naturligt appellerer til omsorg, til forskel fra den af plastik, som er hård og kold.

I haven er der skovle og skeer, så både store og små kan bruge dagevis på at grave helt ned til kineserne. På blæsende dage kan vi tage drager med på tur eller hænge vimpler op så man kan opleve blæsten. I børnehuset laver vi også bål, som vi kan lave popcorn henover.

Barnet sanser naturligvis også stemninger, og det tager vi højde for ved at børnehuset fremstår hjemligt og æstetisk. Vi sørger for daglig oprydning og omsorg for de fysiske rammer, men også for at stemningen mellem de mennesker, som er i børnehuset, er god og efterligningsværdig. Vi taler ordentligt, vi er åbne og ærlige og ikke mindst hjertelige over for jer, jeres børn og naturligvis også overfor hinanden som kollegaer, fordi den nonverbale kommunikation er lige så vigtig, som den verbale.¹¹

Sansning er så mange ting og derfor respekterer vi også børns ret til at have et barndomsland, hvor der eksisterer engle, nisser, alfer og andre naturvæsner. Disse gør vi brug af både i udsmykningen i vinduer og på vores årstidsbord. Vi har dem også med i fantasifulde sange og fortællinger, i de daglige fælles pædagogiske aktiviteter.

¹⁰ Steiner, Rudolf: Almen Menneskekundskab som grundlag for pædagogikken, femte foredrag

¹¹ Korerup, Ida og Torben Næsby (2015): Kvalitet i dagtilbud – Grundbog i dagtilbudspædagogik

Barnet er et rytmisk væsen

I Steinerpædagogikken beskrives det, at alle mennesker er rytmiske væsener, idet de trækker vejret, og for at overleve er der nødt til at være en vis vekselvirkning mellem søvn og vågen tilstand. Dette er endnu mere udpræget hos barnet og jo mindre det er, jo tydeligere er det.

Barnet har brug for ro og rytme. I rytmen oplever det en genkendelighed, og i roen kan indtrykkene bundfældes – som et åndedræt der veksler mellem ind- og udånding (aktivitet og ro). Da vi opfatter barnet som rytmisk, er det helt oplagt at indrette hverdagen rytmisk, dvs. en bevægelig forudsigelig struktur. I børnehuset er der derfor en daglig, ugentlig, månedlig og årlig rytme.

Grundlæggende værdier og tillid

Børn fødes med en iboende nysgerrighed og tillid til verden, det er derfor af afgørende betydning for barnet, at de voksne omkring det gør, hvad de kan, for at barnet bevarer denne grundlæggende tro på, at verden er "god, skøn og sand", sådan at barnet kan få lov til at koncentrere sig om at være barn og i frihed kan møde verden ud fra barnets finurlige undrende kvalitet. De har endnu ikke brug for de voksnes bekymringer, selvom verden også indeholder disse skygger.

Det gode, det skønne og det sande er tre værdier og vidensformer, som Rudolf Steiner blev inspireret af fra den græske filosof Platon, og som Rudolf Steiner har videreudviklet til pædagogiske værktøjer i Steinerpædagogikken. Disse værdier står for moral/etik, kreativitet/æstetik og objektiv tænkning, og er områder der særligt fokuseres på i det Steinerpædagogiske arbejde.

Der er én ro, og den beror på, at du er tro mod det, du tror på.

Piet Hein

"Det gode", som er moral og etik, kommer til udtryk i Steinerpædagogikken, ved at vores pædagogiske personale udviser medmenneskelighed og bæredygtige handlinger til og omkring børnene. Det pædagogiske personale hjælper og taler pænt til hinanden og viser derved børnene, hvordan man i fællesskab kan skabe glæde og samhørighed. Vi viser børnene, at mennesker

er i proces, at vi gør vores bedste og laver vi en fejl, siger vi "pyt" og prøver igen, til det lykkes. Vi tror på, at børn der er omgivet af voksne, der viser hensyn og medmenneskelighed, tager disse værdier med sig. På samme måde viser vi bæredygtige værdier og handlinger for at de kan føle genklang i disse værdier, når de bliver voksne. Vi viser omsorg og taknemmelighed overfor naturen, både når vi er i haven, men også når vi hver dag synger tak til sol og jord, for den mad vi spiser, og når vi sorterer vores affald og inviterer børnene med til dette. Vi passer blomsterne omkring børnene, og undrer os sammen med dem over, hvordan planterne går fra frø, til plante og til blomst. Ligeledes

spiser vi økologisk eller biodynamisk¹² vegansk eller vegetarisk mad hver dag i Aurora. På denne måde viser vi børnene glæden ved nærende grøn mad, ligesom de inviteres med til at skære grøntsagerne til madlavningen.

Det skønne (æstetik og kreativitet) er i særligt fokus indenfor Steinerpædagogikken, både i de fysiske rammer og de pædagogiske aktiviteter. Vi har indrettet børnehuset med fokus på æstetik, hvor der er tænkt over den mindste detalje. Farverne på væggene er valgt for at skabe ro omkring børnene. Legetøj og møbler er så vidt muligt lavet af naturmaterialer. Vi sørger for at omgive børnene med friskplukkede blomster og pottedplanter for at tage den friske natur indenfor og give følelsen af samhørighed.

Det sande (objektiv viden) i Steinerpædagogikken, kommer både til udtryk gennem måden vi arbejder med os selv og med børnene på, men også i vores børnesyn.

Vi arbejder ud fra sætningen, "Al opdragelse er selvopdragelse", fordi vi mener, at børnene spejler os og efterligner os - ikke kun det vi siger og det vi gør, men også hvad vi tænker og føler. Vi må derfor kontinuerligt arbejde med os selv. Vi mener, at man som voksen må have harmoni i sit følelsesliv, for at kunne møde børnene velbalanceret. Opstår der kaotiske følelser i de voksne, vil der også opstå konflikter i børnegruppen. Dette er derfor en stor del af pædagogikken, da vi ønsker at være efterlignelsesværdige forbilleder for børnene. Det er afgørende, at barnet ikke skal bekymre sig om ting, som hører det voksne liv til, så de får lov til at være børn. Barnet skal anerkendes, så det får mulighed for at udvikle de egenskaber, der understøtter det enkelte barn og derigennem får mod og styrke til at møde livet.

Den frie leg

Børn møder verden gennem leg, og lærer helt naturligt gennem leg. Leg og læring er derved begreber, som ikke kan adskilles. I Steinerpædagogik er barnets frie leg et stærkt fokusområde. I leg lærer barnet livet at kende, det mærker hvordan forskellige materialer kan bruges, og hvordan de føles. Barnet bruger sin krop og det afprøver forskellige roller i samspil med resten af børnegruppen. I Aurora har vi derfor en daglig rytme, hvor alle pædagogiske aktiviteter er valgt ud fra børns naturlige legekultur med stor fokus på sang, rim og remser, fortælling og leg. Legen for barnet er som mindfulness for voksne. Der er intet mål, kun proces. Her slapper vi af, får stress og frustrationer ud af kroppen og mærker "flow". Derfor skal der være frirum med fri leg, hvor børnene kan slappe af, være i proces og lade op. For os er det lige vigtigt, at vi går foran, ved siden af og bag barnet.

¹² Rudolf Steiner dannede grundlaget for det biodynamiske landbrug, som undersøgelser viser er førende på vigtige områder som jordens frugtbarhed, biologisk mangfoldighed, humusopbygning, CO2-binding, energieffektivitet og fødevarer kvalitet. Renewable Agriculture and Food Systems: 24 (2)

Fravalg af digitale medier som pædagogisk aktivitet

Digitale medier er blevet en almindelig del af familiens hverdag, men det er ikke kun vores samtid, som er blevet medialiseret, også legen har gennemgået denne kulturelle forandring. Tidligere var leg en specifik fysisk aktivitet, hvor man ud fra sin levende fantasi kunne forvandle selv den mindste ting, til alt hvad man havde brug for. I dag behøver børn ikke dette, de leger i færdige medieskabte verdener, som er designet til at man skal igennem særlige veje, for at nå et mål¹³. Vi ønsker at vise barnet den virkelige verden, og hvad den kan bruges til med alle dens fantasifulde muligheder. Vi ønsker at give barnet fri til selv at finde på, til at blive et skabende menneske, frem for kun at lege mediefortællinger.

I Aurora Børnehus møder vi barnets fantastiske naturlige evne til at lege ved at skabe rammer, der inviterer til leg. Vi tilbyder dem legetøj med kun få detaljer, fordi barnet herved inviteres til selv at bygge videre med dets egen fantasi. Vi skaber legetøj til og sammen med børnene af træ, uld, silke og andre naturmaterialer. Her er tanken den, at vi viser voksne, der kan bruge deres fantasi til at skabe ting, som videre kan inspirere til leg. Vi gør dette, fordi vi tror på, at børn der oplever skabende, kreative og fantasifulde voksne, selv vil udvikle sig til at blive idérige voksne, der ser muligheder frem for begrænsninger.

I Aurora Børnehus mener vi, at jo mere medialiseret vores verden bliver, des mere har børn brug for steder og rammer, hvor der ikke er digitale medier. Steder med autentisk nærvær og ro til at bruge sin fantasi. Aurora er et helle fra denne hurtige medialiserede verden, som børnene ikke kommer til at kunne undgå, og som vi heller ikke er modstandere af, men som vi ikke ser som nødvendig i et børnehus. Vi stoler på, at børnene tids nok vil få mulighed for og kompetence til at begå sig på de digitale medier. Før et barn er klar til dette, må det først finde ro til at udvikle sig og finde hjem i sig selv som menneske. Det er noget, der helt naturligt sker i trygge rammer, og derved kan børnene blive glade, harmoniske og blomstrende børn. Vi mener, at børn først må lære at agere i fællesskabet i virkeligheden for at kunne agere hensigtsmæssigt på de digitale arenaer.

Vi oplever, at den medialiserede leg (når børn leger de mediefortællinger, som de har fra film, computerspil m.v.)¹⁴ ofte skaber konflikter i børnegruppen, da børn, som ikke kender disse karakterer, føler sig udenfor og da disse fortællinger ofte indeholder megen vold og aggression. I Aurora lader vi børnene lege frit uden voksenindblanding, men vi holder øje og springer til, hvis det

¹³ Hjarvard, Stig (2008): En verden af medier

¹⁴ Bo Kampmann: Computerspil og de nye mediefortællinger

er nødvendigt, så alle kan være med i legene. Derfor har børnene heller ikke eget legetøj med i legene, da vi ønsker at give børnene lige forudsætninger.

Vi ser aggression og vrede som en naturlig del af livet, og vi skal som voksne hjælpe børnene, så de får det godt og ikke skader andre.¹⁵ Det er det at slå eller sparke, vi ikke vil have, men det er ikke barnet, vi ikke kan lide, når det skader andre. Hos os trøster vi både det barn, der er blevet slået og det barn, der har slået. Da vi ønsker at opelske medmenneskelige værdier, kan vi finde på at stoppe en leg, hvis den bliver for voldsom og børn bliver bange eller kommer til skade. Vi stræber dog efter i disse tilfælde at inspirere og invitere ind i nye fantasirige legende verdener, som den voksne lidt efter lidt lister sig ud af igen, når børnene er godt i gang.

Medarbejdere har ikke deres mobiler på sig i arbejdet med børnene, medmindre de er på tur. Det pædagogiske personale bruger heller ikke pc foran børnene. Det eneste tidspunkt Aurora mobilen bliver brugt foran børnene er, når der tages billeder til dokumentation eller der skal ringes eller skrives til forældre. Det giver et større nærvær i samværet med børnene.

¹⁵ Juul, Jesper: Aggression, en naturlig del af livet

Forældresamarbejde

Når forældre ønsker plads i Aurora, fremsender vi informationsmateriale og inviterer til åbent hus eller en personlig rundvisning. Når et barn bliver tilbudt plads i Aurora, tilbyder vi et hjemmebesøg eller en samtale i Aurora. Her taler vi om de gensidige forventninger samt om graviditet, fødsel, barnets start på livet, temperament, personlighed, samt hvad barnet godt kan lide. Dette bygger bro mellem hjem og Aurora, skaber tryghed og tillid, og giver os de bedste forudsætninger for at skabe en tryk og tillidsfuld relation til både jeres barn og jer som forældre. Vi ser alle forældre som ressourcer og samarbejdspartnere, og alle forældre har noget at bidrage med. Det er vigtigt for det fremtidige samarbejde, og dermed børnenes trivsel, at man som forældre gør sig et bevidst valg med hensyn til institutionsplads. Det er meget vigtigt for os at give nye forældre indblik i:

- Hvad de pædagogiske principper er (information sendes ved ønske om opskrivning)
- Hvordan udmønter de sig i det daglige arbejde
- Hvad forventer vi af jer som forældre
- Hvor kan I hente yderligere oplysninger om pædagogikken samt praktiske oplysninger. Udover information ved opskrivning, får man ved indmeldelse en forældrepjece, som giver oplysninger om de praktiske ting, man skal vide ved start i Aurora

Udover hjemmebesøget, afholder vi en opstartssamtale efter ca. 3 måneder samt en årlig forældrekonsultation per barn. Men opstår der noget undervejs, kan vi altid finde en tid at tale sammen på. Vi fortæller altid, hvordan dagen er gået, og vi vil altid ringe til jer, hvis jeres barn er meget ked af det eller virker sygt. I kan derfor altid føle jer trygge.

Der afholdes mindst et årligt forældremøde med valg til bestyrelsen. Hvis der er brug for flere forældremøder eller forældrecafeer, så afholder vi dem efter behov. Vi ved, at forældre har travlt, og at det derfor kan være svært at finde tid til at komme til møder, medmindre der er problemer, der skal løses. Da vores daglige kontakt til forældre er god og tillidsfuld, taler vi om tingene, som de kommer.

Vi sender nyhedsmails hver måned med information om de kommende eventyr, sanglegsprogrammer, fokusord, fester og aktiviteter i Aurora. Vi sender også billeder fra fester og vores dagligdag i Aurora. Dette bygger bro mellem hjemmet og Aurora, og kan desuden bruges til at kommunikere med både små og større børn omkring eventyr, sange og fester derhjemme, hvilket er godt for både sproget og dialogen. Ifølge Brenda Taggart's forskning,¹⁶ så er betydet det mere for børns udvikling, hvad forældrene gør med børnene end hvilken opvækst eller uddannelse forældrene selv har. Med udgangspunkt i sanglegsprogrammer, billeder og eventyr sendt til forældrene, kan de tale, synge, læse, lege og tegne med børnene, hvilket både udvikler relationen, sproget og motorikken.

¹⁶ Taggart, Brenda: EPPSE forskning – Høj kvalitet i dagtilbud

Vores forventninger til forældre

- At I, så vidt det er muligt, møder op til forældremøder og andre arrangementer for forældre
- At der er en god tone og et godt samarbejde mellem forældre og personale
- At I altid kontakter personalet, hvis I er utilfredse med noget, men ikke mens jeres barn overværer det
- At barnet spiser ordentlig morgenmad, før det kommer i børnehuset, og at barnet er udsovet, når det bliver afleveret
- At syge børn bliver hjemme og har en feberfri dag, inden de vender tilbage til Aurora
- At I er med til at bakke op omkring vores holdning til at barnet lader legetøj, gaver til de andre og lignende blive hjemme
- At man respekterer vores holdning til fejring af fødselsdage. I det hele taget hjælper os til at beskytte jeres børn mod konkurrence og præstationsangst

Forældresamarbejde er en stor del af Aurora, da det gode børneliv kun kan opstå, hvis pædagoger og forældre i samspil skaber de rette rammer til at børnene kan blomstre. Forholdet mellem forældre og personale er altafgørende for den gode stemning i Aurora, og det er vigtigt, at forholdet bygger på gensidig tillid og respekt. Forældre overlader deres allerkæreste til os, og vi vil hver dag gøre vores bedste for at børnene har det godt.

Hver dag møder Auroras personale forældre og børn med knus, kindkys eller håndtryk¹⁷ og med nærværende øjenkontakt, alt efter hvad der føles naturligt for den enkelte familie, og det enkelte barn. Herved starter barnets dag med at føle sig set og imødekommet, ligesom det føler sig trygt, idet barnet oplever en god og tillidsvækkende kontakt mellem pædagoger og forældre. Børn spejler deres tilknytningspersoner, så ser de at forældrene føler sig trygge ved pædagogerne, vil barnet også føle sig trygt, og kan derved lettere føle sig hjemme i børnehuset, som vi ønsker, skal føles som barnets andet hjem. Denne imødekommenhed mener vi, er kimen til børns læring, da børn kun kan lære i trygge omgivelser. Tilknytning til barnets omsorgspersoner styrker barnet sensorisk, emotionelt og kognitivt. Et trygt tilknyttet barn vil føle sig frit og uafhængigt i sin udforskning af omverdenen.¹⁸

Hver dag har vi mundtligt fortalt eventyr for børnene, en stund der både giver fællesskabsfølelse, tryghed og sprogudvikling. For at understøtte det sprogudviklende element heri, får forældre tilsendt fokusord til eventyrene hver måned, sådan at de kan mødes med barnet om fortællingerne samt understøtte barnets sprogudvikling hjemme. På samme måde, får forældrene tilsendt sanglegsprogrammer hver måned, der passer til årstidstemaerne. Vi har desuden litteratur og DVD'er stående om pædagogik, opdragelse og tilknytning, som forældrene kan låne med hjem.

¹⁷ Vi følger naturligvis alle retningslinjer fra Sundhedsmyndighederne, hvis de ændres i forbindelse med sygdomsudbrud

¹⁸ Nissen, Connie (2016): Sansemotorik og Samspil

Til forældremøderne har vi foredrag med forskellige fagpersoner, for eksempel har vi haft besøg af en læge, der fortalte om børn og søvn, en psykomotorisk terapeut, der fortalte om sanseintegration, samt en talepædagog, der fortalte om børns sprogudvikling.

Forældre og børn er sammen med det pædagogiske personale med til forvandlingsdage, hvor vi planter, bygger, maler m.v. på legepladsen, så den med tiden kan blive en fin eventyrlig sansehøve, hvor børnene kan føle samhørighed med naturen, observere og mærke naturens cyklus, bruge deres sanser og motorik, lege og udvikle deres fantasi, hvilket senere vil skabe idérige og kreative mennesker.

TV og computerspil

Vi vil gerne appellere til, at I tager aktivt stilling til jeres børns brug af elektroniske medier, og vi fraråder at børnene har set fjernsyn og lignende, inden de kommer i børnehuset om morgenen. Det gør vi af mange årsager, dels fordi vi mener, det fratager dem deres frihed i fantasien, og dels fordi et barn, der ser fjernsyn, bruger mange kræfter på at omsætte et 2D billede til 3D inde i sit hoved, og dette går ud over barnets energi til leg, læring og fællesskab. Nogle af de konsekvenser man kan se heraf, er børn der er blege og trætte, og mister deres naturlige efterligningsprincip. Børnene bliver også ofte stressede og har svært ved at indgå i sociale relationer.

Garderoben

Da vi er meget ude året rundt, uanset vejret, er det vigtigt at barnets tøj er i orden. Se derfor tøjlisten i forældreplacen. Hvis et barns tøj ikke er i orden, og det derfor ikke kan deltage i rytmen vil vi kontakte forældrene. Det er af stor betydning for barnet at være selvhjulpent, og til det har de brug for forældrenes hjælp. Det vil sige, at man som forældre hjælper med at gøre barnets garderobeplads overskuelig – det betyder i praksis, at der kun skal hænge det tøj, som er nødvendigt. Ekstratøj skal være i muleposen. Det har også en betydning, at barnets omgivelser er æstetiske, og derfor er oprydning, inden man drager hjem, ikke alene en styrkelse af barnets selvhjulpenthed, men en håndsstrækning til at højne æstetikken. Det at være selvhjulpent understøtter både selvfølelsen, selvværdet, selvilliden og selvstændigheden. Vi opfordrer derfor forældre til at hjælpe deres børn med at blive selvhjulpne.

Legetøj

Vi ønsker ikke at børnene tager legetøj med i Aurora. Har man dog noget meget vigtigt (evt. en fødselsdagsgave), man gerne vil vise de voksne i børnehuset, er det i orden, hvis mor eller far tager det med hjem igen efter fremvisningen.

Børn i udsatte positioner

I Aurora Børnehus imødekommer vi, at alle børn ses og kendes på et niveau, hvor vi ser hvad det enkelte barns individuelle behov er, dette både ud fra hvordan barnet agerer alene, og hvordan barnet indgår i fællesskabet.

Et barn kan være udsat i mange forskellige positioner. Det kan være udsat ift. fysisk og psykisk funktionsnedsættelse, dets socioøkonomiske vilkår og andet, der kan gøre at barnet sættes udenfor et fællesskab.

Vi arbejder ud fra et børnesyn, hvor alle børn er unikke og har et indre potentiale til at udvikle sig til et blomstrende og kreativt menneske. I Aurora skaber vi et læringsmiljø, hvor børnene finder fællesskab på tværs af køn og kultur – et fællesskab der bygger på empati, kreativitet og fantasifuldhed. Vi møder alle børn kærligt og empatisk, for det har alle børn brug for, både dem, der af natur er rolige og milde, og de børn, der har et iltet temperament. Faktisk har sidstnævnte børn i endnu større grad brug for empati og forståelse for at udvikle empati, da de ofte i samfundet bliver mødt med det modsatte og derfor i højere grad får svært ved at udvikle empati.¹⁹

Vi ser barnet, og har det problemer sprogligt, sansemotorisk eller følelsesmæssigt, vil vi inspirere barnet til at få mod på at udforske de sider, det har svært ved. Vi vil også lade det indgå i mindre børnefællesskaber, sådan at det kan finde ro, og den voksne, som har den stærkeste tilknytning til barnet, vil give det ekstra trøst og omsorg. Vi vil også være i tæt dialog med forældre og med relevante fagpersoner for at modtage sparring inden for det område, hvori barnet har vanskeligheder. Vi tilgodeser desuden børns behov for en genkendelig og forudsigelig hverdag gennem den daglige rytme, noget især et barn i en udsat position har brug for.

Hvis forældre skilles, bliver syge eller dør, er der brug for, at vi gør en ekstra indsats for barnet, og det er ekstra vigtigt, at samarbejdet mellem personale og familie er tillidsfuldt og ærligt. Når vi ved, hvad barnet gennemgår derhjemme, kan vi også bedst muligt støtte det i Aurora. Det tager tid til at vænne sig til at undvære mor eller far, hvis de bliver skilt, leve med en kronisk syg forælder eller endnu værre helt at skulle leve uden en forælder. I Aurora mener vi, at alle følelser er okay. Og hvis vi tør tale åbent og ærligt om dem og dele vores oplevelser, så føler børnene sig også trygge ved at være vrede, kede af det eller frustrerede.²⁰ På denne måde får følelser plads til at få en stemme og man kan græde i en tryk favn, når man har brug for det. Hvis en forælder eller søskende dør, laver vi en lille plads til barnet, hvor det kan sætte et billede, lys, blomster, tegninger, sten eller andet. Barnet må altid gå hen og mindes, græde, sidde eller bare være, med en voksen, når det har brug for det. Vi deltager desuden i begravelse eller bisættelse, hvis forælder og barn ønsker det.

¹⁹ Raundalen, Magne (1999): Det vigtigste i opdragelsen – Empati og aggression

²⁰ Brodin, Marianne & Ingrid Hylander (2002): Selvfølelse – at forstå sig selv og andre

Sammenhæng til børnehaveklassen

Hovedfokus i Aurora er at give alle børn et godt fundament at udvikle sig ud fra, sådan at børnene udvikler en god selvidentitet. De skal føle sig hjemme og trygge i egen krop og udvikle gåpåmod, nysgerrighed og et kreativt idérigt sind. Alt dette mener vi er de rette forudsætninger for at være "skolemoden".

Ønsker man at sit barn skal gå i Steinerskole, er Aurora desuden en god "skolestart", idet vi lærer barnet at indgå i aktiviteter, som også gøres i en Steinerskole. I Steinerbørnehaveklasse indgår samme aktiviteter, for eksempel sangleg, årstidsfester, maling, eventyr m.m. hvilket giver tryghed, da barnet føler en genkendelighed og en mestring af de aktiviteter, det har oplevet i tiden i Aurora.

Desuden giver vores pædagogiske aktiviteter ligeledes kompetencer, som er hensigtsmæssige for at være skoleparat til andre slags skoler. Dette ved at børnene i eventyr lærer at sidde stille og lytte, de får et rigt ordforråd og en narrativ kompetence, hvor det får erfaring med både hvad en fortælling er (noget der forekommer i alle medier lige fra litteratur, film, computerspil og digitale medier) til at finde ro og selvidentitet ved at kunne danne egen livsfortælling og herigennem selvidentitet, det Steiner kalder Jeg-et. I sangleg og fri leg afprøver det forskellige roller, og barnet afprøver sin krop og opbygger derved en kropsforståelse og motoriske færdigheder. Desuden gør vi meget ud af at børnene lærer empati, samt får en æstetisk sans og et idérigt sind.

Som beskrevet i afsnittet "Uddybende teori: Gordon Neufelds teori om barnets udvikling og tilknytning, et resumé", er temaet i barnets femte leveår, at det har brug for at føle sig set og kendt indefra, og derved danne psykologisk intimitet. En femårig søger en dyb forbindelse i sin udvikling af at blive sin egen person. Det 5-årige barn har brug for at opbygge tillid til voksne, og derved opleve dybe og sikre relationer.

De læringsmål vi sætter os i Aurora er, at børnene gennem de tre år de går i børnehavegruppen, først får mulighed for at opleve og sanse, derefter at mærke en genkendelse, og til sidst at mestre de pædagogiske aktiviteter og føle sig som "de store", sådan at de også selv føler sig klar til at komme i børnehaveklasse. Denne følelse af mestring mener vi netop fremkommer, idet vi har en pædagogik, der alle tre år følger samme dags-, uge- og årsrytme, ligesom vi mener, at årstidsfesterne giver en forståelse af at menneske og natur er en del af samme livsverden.

Vi ser, at barnet kan mestre de pædagogiske aktiviteter, når de kan deltage aktivt i at:

- synge med og laver fagter til sangleg
- være deltagende i rollelegene i sangleg
- udvise empati for jævnaldrende og også for de yngre børn
- sidde stille til eventyr og lytte
- være medvirkende i fremførelsen af eventyr
- male med vandfarve og have en begyndende forståelse eller interesse for at der kommer forskellige farver frem, når grundfarverne blandes
- kunne færdes trygt i naturen på de vante steder sammen med en voksen
- kunne snitte med en dolk
- have en begyndende matematisk forståelse for eksempel talforståelse og naturvidenskabelige sammenhænge, for eksempel at vand kan fryse til is og at korn bliver til mel, når vi kværner det til høstfesten
- vente på tur
- være selvhjulpne i garderoben og ved toiletbesøg
- hjælpe til ved måltider, selv hælde op og smøre sit brød
- tegne med tynde farveblyanter
- arbejde vedholdende med noget alene
- være tryk i fællesskabet
- deltage i fællesskabet
- deltage i leg og instruere andre børn til en leg
- kunne fortælle sammenhængende om en oplevelse og genfortælle en fortælling til andre børn
- kunne udtrykke sine følelser og at kunne sige til og fra overfor andre børn

Det sidste år i Aurora, vil de kommende skolebørn i højere grad lave aktiviteter sammen, som forbereder dem på at starte i skole. Vi ønsker ikke, at børnene allerede skal kunne læse og regne, når de starter i skolen, men vi ønsker at de kommer herfra med en motivation og en nysgerrighed, som gør det lettere for dem at gå i skole. Samtidig ønsker vi at de har gode sociale og personlige færdigheder, som gør det let for dem at interagere med både børn og voksne, at få venner og have det sjovt i skolen. Hvert barn får en skattekasse med fra Aurora. I andre børnehuse i Gladsaxe er dette en digital kuffert, men vi har heldigvis fået lov til at give børnene en fysisk skattekasse med, som de kommunale børnehuse gjorde før. Auroras skattekasse til skolebarnet er malet og dekoreret af barnet. Den indeholder en billedbog med billeder fra barnets tid i Aurora, ting som barnet har lavet, tegninger, malerier og en gave.

Inden barnet starter i skole, holder vi et møde med forældrene og har kontakt med den kommende skole, hvis forældrene ønsker det.

Inddragelse af lokalsamfundet

Aurora Børnehus inddrager lokalmiljøet i dagligdagen med børnene, ved at børnene har mulighed for gå små ture ud af huset og hen til nærliggende grønne områder, legepladser og den lille skov. Her leger vi, udforsker, samler grene og kigger på blomster og dyr på alle årstider.

Hver dag inviteres børnene med i de huslige aktiviteter, noget børnene elsker, fordi de mærker, at de kan selv og oparbejder en selvstændighed, og at de er betydningsfulde. Når pædagogen går på vaskeriet og vasker tøj, tages et par børn med på tur hertil. Her møder vi naboerne, viceværten og arbejdsmændene, til glæde for alle. Børnene oplever også bæredygtige initiativer så som affaldssortering, som de store børn er med til at aflevere på genbrugspladsen i nærheden, samt genbrug af paller og træ, som der for eksempel bygges et udekøkken af. Vi går desuden til en mountainbike bane, hvor børnene udfordres på deres mod, ihærdighed og motorik, når de skal op og ned ad bakkerne.

Vi ønsker ligeledes at inddrage lokalsamfundet ved at lave marked, hvor vi syr, bager kager, laver papirfoldning m.m., som vi sælger. Her er alle i området velkomne. Vi har også løbende åbent hus, for at give nærmiljøet en gennemsigtighed omkring, hvad vi er for et børnehus, hvilke værdier vi repræsenterer og hvad vi drømmer om at give børn og familier i vores børnehus.

Vores legeplads er åbent alle timer i døgnet, hvor nærmiljøets børn kommer forbi og leger, når vores børnehus er lukket. Vi glædes her over at flere børn får brug af den sansehøve, som vi er i gang med at opbygge, og håber at vi kan bidrage til større samhørighed med naturen for alle børnene, både dem i Aurora og vores nabobørn.

Siden vi åbnede i 2017, er børnene gradvist startet, og vores børnehus og have er i stadig udvikling. Vi drømmer om at fortsætte med at lave en magisk eventyrhave og afholde flere arrangementer for andre interesserede i vores nærmiljø. Vi drømmer også om at komme ud på plejehjem, bosteder og på bondegårdstur, hvor børnenes glæde og tilstedeværelse kan lyse op i andres liv, og de kan lære om både mennesker, dyr og arbejdsliv forskellige steder i samfundet. Især mener vi, at børn og ældre kan have stor glæde af hinanden.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Det fysiske børnemiljø

Aurora har overtaget bygning og legeplads fra en tidligere kommunal børnehave, og vi er i gang med at omskabe det fysiske miljø til at blive så organisk og æstetisk som muligt. I Steinerpædagogik menes det, at farver virker ind på børnene, og derfor males der i afdæmpede farver, som giver et roligt, hjemligt fysisk miljø. Vi sørger for, at der altid er friske blomster og planter på stuerne, og æstetikken bliver prioriteret højt. Forskningen viser, at der er sammenhæng mellem kvaliteten af det fysiske og sociale læringsmiljø²¹, og vi Aurora vægter vi kvaliteten og æstetikken af det fysiske børnemiljø meget højt.

Det psykiske børnemiljø

I Aurora har vi en god normering, og vi gør meget ud af at "se" hvert enkelt barn hver dag. Når barnet afleveres, giver vi barn og forældre ro til at finde ind til hinanden inden afskeden, derfor får de lov at have uforstyrret alenetid i garderoben. Når de er klar til afskeden, afleveres barnet til en voksen på stuen eller i haven, og den voksne tager kærligt imod, hjælper med afskeden, trøster og guider barnet videre ind i en glad følelse, for eksempel i leg med vennerne eller tegning. Vi er opmærksomme på barnet i alle situationer og imødekommer individuelle behov. Vi sørger for at kende børnene, hvilket gør, at vi ved hvornår vi skal ændre rammerne omkring barnet, og hvornår barnet skal finde mod til at træde ind i nye udfordringer. Fællesskabet er også vigtigt i Aurora, og vi hjælper børnene til at lære at passe på hinanden, og viser at alle må være med.

Overgangssituationer gøres rolige og genkendelige ved at vi synger bestemte sange i hver situation, som gør at børnene lettere finder ind i at komme gennem overgange.

²¹ Ringsmose, KIDS

Hver dag evaluerer pædagogerne i et skema, hvordan det enkelte barns dag har været i forhold til trivsel og leg, og vi sørger for at have en refleksiv tilgang på personalemøderne, så vi kan se på hvert enkelt barn fra mange vinkler.

Vi er opmærksomme på, at stemningen er god både blandt børn og voksne. Vi møder hinanden med forståelse, anerkendelse og nærvær, hvilket afspejler sig i et godt og harmonisk arbejdsmiljø. Når børnene mærker, at de kan være dem, de er, omgivet af kærlige og rummelige voksne, så føler de sig trygge. Det giver de bedste muligheder for at udvikle sig hensigtsmæssigt og at kunne lære, give og være.

I Aurora er der aldrig voksne, der råber ad børnene eller skælder ud. Ifølge Rudolf Steiner skal man undgå at skælde børn ud, da formaninger og skæld ud gør børnene nervøse.²² Dette bakkes op af børneforsker Erik Sigsgaard, som mener, at vi om 50-100 år, når vi som samfund erkender, at det er dybt krænkende at råbe ad børn, vil undre os lige så meget over vores voldsomme skælden og smældten i dag, som vi undrer os over den fysiske afstraffelse, som blev bedrevet for 50-100 år siden.²³

Det er vigtigt, at vi voksne altid er rolige og sikre, og at vi giver børnene alternativer, så de ved, hvad de kan gøre i stedet for. Samtidig er det vigtigt, at de ved, at vi alle laver fejl, og at vi så bare må prøve igen – børn og voksne. Det er altid handlingen, ikke barnet, der er forkert.

Samtidig er en god struktur i hverdagen også vigtig, for at sikre, at personalet altid ved, hvad deres opgaver og rolle er, samt hvad dagens program og aktiviteter er. Alt at være på forkant med tingene er ligesom derhjemme alfa-omega for at dagen bliver rolig og vellykket. Kompromis er ligeledes yderst vigtigt. I Aurora bestræber vi os på, at alle hjælper hinanden og føler sig set og værdsat i forhold til det praktiske arbejde. Det betyder ikke, at alle gør det samme, men at man hver især bidrager med noget forskelligt til fællesskabet. Dette skaber glæde blandt personalet og viser børnene, at alle har en plads i fællesskabet og at alle bidrager med noget og er vigtige - børn som voksne.

Det æstetiske børnemiljø

Vi har skabt æstetiske rammer og mulighedsrum, hvor børnene har megen frihed til leg, ligesom de kan sidde og lave puslespil og tegne, når de har brug for det. Når de voksne sætter sig til at lave kreative sysler, kan de store komme og være med. De kan for eksempel prøve at sy en lille dukke, snitte sammen med en voksen eller bygge en bil, en væv eller et hus. Ofte har de kreative sysler en relation til den næstkommende årstidsfejring, eller til det daglige bordspil (eventyrfortælling med dukker og dyr). De oplever voksne, der

²² Steiner, Rudolf: Almen menneskekundskab som grundlag for pædagogikken, fjerde foredrag

²³ Politikken: Skældud er skidt for børn, 5. august 2008

skaber dukketeateret og derefter viser det, hvor børnene kan være med til at styre dukkerne og sige replikker. En gang om ugen maler børnene med vandfarver. Her bruger de alle tre grundfarver, hvor de på eget initiativ kan eksperimentere med, hvilke nye farver der kommer frem, når de enkelte farver blandes, og hvilket udtryk de ønsker at få frem.

Vi ønsker at skabe et æstetisk børnemiljø, hvor det føles rart at være, fordi omgivelserne er smukke og harmoniske. Farverne er smukke, billederne skaber smil og glæde og sætter fantasien i gang.

Legetøjet er ordnet og bliver ryddet op hver dag. Alt har sin plads, og børnene ved, hvor deres yndlingslegetøj er. Dukker, bamser og biler, står fint placeret og indbyder til omsorg og leg. Legekøkkenet indeholder alt hvad barnet kan ønske sig for at genskabe følelsen af at være hjemme hos mor og far og tilberede mad til familien.

Vores årstidspynt skifter ca. en gang om måneden og giver barnet mulighed for at følge naturens skiften både ude og inde. Vores årstidsbord og vindueskarmene giver nye sanseoplevelser og muligheden for at undres og beundre. Også vi voksne nyder at være i omgivelser, der er smukke, med farver og tekstiler, der beroliger, billeder og citater, der skaber smil og positive tanker, bøger der inspirerer og møbler, puder og tæpper, der indbyder til hygge og nærvær.

Hver dag tænder vi levende lys og mærker hvad smukke sange og levende blomster gør ved vores velbefindende.

Vi prøver at skabe det magiske rum, som vi voksne måske kan erindre, hvor vi som børn så en smuk muslingeskal, en blomst eller et billede i en bog, som gav os den dejligste følelse. Den følelse ønsker vi at give børn og voksne i Aurora hver dag.

Til vores årstidsfester gør vi ekstra meget ud af at pynte op og overraske børnene med magi og fantasi på vores "feststue".

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”²⁴

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”²⁵

Pædagogiske mål for læringsplanen:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Personlige kompetencer

Gode personlige kompetencer kan kun opnås i trygge omgivelser. Det er den voksnes opgave altid at arbejde på at skabe tryk tilknytning. Børn udvikles, når mulighederne er så gode og alsidige at flest mulige af børnenes potentialer kommer frem. Det gør de via oplevelser, gennem medmennesker og omverdenen.

Vi skal tage udgangspunkt i hvert enkelt barns forudsætninger. Som udgangspunkt, så mener vi, som Ross W. Greene, at ”børn, der kan opføre sig ordentligt, gør det”.²⁶ Hvis et barn ikke trives, er det de voksnes ansvar at finde ud af, hvad barnet har det svært ved og hjælpe barnet. Barnet skal opleve sig forstået, set og accepteret. Barnet skal opmuntres til læring og udvikling gennem de voksnes engagement og kærlighed. Vi skaber et miljø, hvor hvert barn oplever sig som vigtig for

²⁴ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

²⁵ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

²⁶ Greene, Ross W. (2017): Det eksplosive barn

helheden, og skaber omsorg og tryghed ved faste rytmer og rutiner, hvilket gør at børnene i eget tempo kan erfare sig selv.²⁷

Når de basale behov er dækket i barnets liv, har det muligheden for selv at udvikle personlige og sociale kompetencer. Vi kan være støttende i denne proces og give mulighederne og miljøet, men arbejdet må barnet i sagens natur selv gøre; det må selv vandre ad den vej et menneske skal gå med glæder og sorger, sol og regn, men med den voksne som det fyrtårn, der lyser vejen op.

Vi arbejder bevidst på at børnegrupperne er rummelige overfor børn, som ser anderledes ud eller opfører sig anderledes, for eksempel børn der endnu ikke har forstået de sociale spilleregler eller kommer fra andre dagtilbud, hvor tonen har været hård, og det bedste forsvar var angreb. Det tager tid at blive tryk, vise sårbarhed og lære en ny børnegruppe og børnekultur at kende. Men alle børn har prøvet at være ny, og vi hjælper med at vise vejen og

vide medfølelse og empati, så børnene også gør det samme. Vi kan f.eks. sige: "Viktor er ny, han skal lige lære, hvordan vi gør det her. Kan du hjælpe ham med mig, Asta?" Gennem at udvikle barnets rummelighed udvikles barnets eget selvværd, samt dets empati og respekt for andre. Børn deltager i det tempo og det omfang, de magter, Nogle børn deltager ved blot at kigge på, til de er klar til at prøve selv, måske med hjælp fra en voksen. I takt med at barnet føler sig trygt, set og betydningsfuldt, vokser selvværdet. På samme måde vokser selvtilliden, når barnet gradvist lærer at mestre de forskellige gøremål, lege og udfordringer.

Stressede voksne giver stressede børn, Derfor er det essentielt, at vi voksne er rolige og nærværende. Vi ønsker hver dag at give børnene kærlighed og inspiration gennem nærvær, ro og arbejde, som de kan efterligne.

I Aurora arbejder vi ud fra en positiv grundholdning og det er vigtigt for os, at vi vinder barnets hjerte og kærlighed, så det er trygt og roligt hos os. Glæde og kærlighed fremmer barnets fysiske udvikling, og det positive møde med entusiastiske, engagerede, kærlige, ansvarlige og nærværende voksne gør det muligt for børnene at lære og udvikle sig på bedste vis. Vi er fleksible i mødet med barnet, og lydhør overfor at nogle børn har brug for lidt ekstra tid og støtte. Vi oplever, at børnene også har god forståelse for dette.

Forskning har vist, at det vigtigste for at klare sig godt i skolen og livet er færdigheder, der udvikles i vuggestuen og børnehaven: koncentrationsevne, grundlæggende motoriske færdigheder og god følelsesregulering. Sidstnævnte skabes gennem nære relationer til vigtige voksne, som er til rådighed, hvis barnet bliver usikkert og bange og hjælper barnet med at sætte ord på følelser.²⁸ Vores vigtigste opgave er først at skabe tilknytning, tillid og tryghed, så barnet kan lære og udvikle

²⁷ Ritchie, Tom (2004): Relationer i teori og praksis: Perspektiver på pædagogisk tænkning.

²⁸ Ringsmose, Charlotte & Grethe Kragh-Müller (2015); KIDS Kvalitetsudvikling i daginstitutioner

sig. Samtidig har forskning bevist, at en varm relation til børnene, samt indsigt i deres individuelle behov er en af de mest betydningsfulde faktorer for høj kvalitet i dagtilbud.

Børn skal føle, at der er brug for dem. Allerede når børn er to år, vil de meget gerne hjælpe, og vi afviser dem aldrig i deres hjælpsomhed. Målet i Aurora er ikke effektivitet, og vi planlægger dagen, så der er tid til, at børnene kan hjælpe os. Vi tror på, at børn vokser, når de føler sig værdifulde i fællesskabet. Det bidrager både til et godt selvværd og giver selvtillid.

I dag oplever vi flere og flere børn, der har et højt og ureguleret arousalniveau. Det vil sige, at de har svært ved at koncentrere sig og sidde stille. De er typisk hyperaktive, motorisk urolige og larmende. Det er svært for disse børn at modtage læring, lege, lytte til andre og modtage beskeder. I mødet med disse børn, er det meget vigtigt, at den voksne bevarer roen, er nærværende og kærlig. Brugen af humor, tålmodighed og faste grænser virker godt for alle børn, men er særlig vigtigt i mødet med børn, der har et ureguleret arousalniveau.²⁹ Barnet har brug for at føle sig set og anerkendt samtidig med at der er mulighed for at bruge kroppen, hjælpe til og lege med hjælp og støtte fra den voksne. Leg, bevægelse og udeliv vil give ro i kroppen og kærlige ord og omsorg fra den voksne vil styrke barnets selvværd.³⁰

Ifølge forskning skiller omtrent et ud af fem børn sig ud ved, at de bliver mere påvirket eller opkørt af omgivelserne end sine jævnaldrende, og de vil enten visne eller trives afhængigt af deres omgivelser.³¹ Vi hjælper børnene med at bringe sig selv til ro, ved at spejle deres følelser, vise empati og tålmodighed.

I Aurora arbejder vi hele dagen med pædagogiske aktiviteter i et fleksibelt miljø, som kan hjælpe børnene med at lære og udvikle sig personligt og socialt. Alle aktiviteter som sangleg, eventyr, fri leg, ture, festforberedelser, at male, bage, lave mad, være i garderoben og på wc udvikler børnene i samspillet med de voksne og de andre børn. Børnene øver i disse aktiviteter både at blive selvhjulpne, fordybe sig, at have en fælles opmærksomhed og at udvikle strategier i forhold til deres følelsesregulering.

*Jo mere kærlighed og lykke vi oplever indtil det syvende år,
des færre forhindringer vil vi have resten af livet.*

Rudolf Steiner

²⁹ Lieberman, Alicia F. (2002): Det lille barns følelser

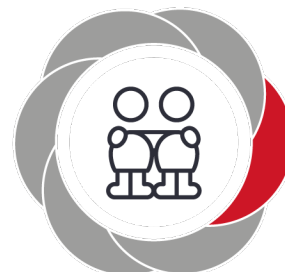
³⁰ Nissen, Connie (2016): Sansemotorik og Samspil

³¹ Boyce & Eillis (2005): Biological sensitivity to context.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”³²

Pædagogiske mål for læringsplantemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Sociale Kompetencer

Sociale erfaringer skabes i en kultur, der giver børn erfaring og forståelse for at hvert individ er helt unikt, og er en vigtig del af fællesskabet. Fælles lege giver grundlaget for at barnet får de sociale erfaringer, der gør, at det kan agere sammen med andre mennesker i sociale sammenhænge og opbygge gode relationer. De voksnes anerkendelse gør, at børnene føler sig trygge og fri til at være dem, de er. Hvis man har lyst til at gå i kjole, så betyder det ikke noget, om man er dreng eller pige, ligesom alle kan være Josef og Maria i julespillet uanset køn. På samme måde repræsenterer vores bøger og dukker forskellige køn, nationaliteter og kulturer, ligesom vores personalegruppe gør det. I Aurora må alle være med, og derfor hjælper de voksne med, at ingen holdes ude. Man kan ikke udelukkes fra fællesskabet hverken fordi man er ”en dreng/pige”, man ikke må være med eller man er for stor/lille. Det er de voksnes ansvar, at alle er en del af fællesskabet, og at ingen mobbes eller udelukkes. Der skal ikke være begrænsninger for, hvad man må eller ikke må baseret på køn, nationalitet, kultur eller alder. Alle skal have lov til at prøve, og hvis man så ikke kan, f.eks. fordi man ikke har motorikken eller færdigheden endnu, så kan man øve sig. Alle skal inkluderes, når de gerne vil og være med i det omfang de kan og vil. Vi ønsker at fremhæve ligheder frem for forskelle mellem køn og give både piger og drenge følelsen af, at alt er muligt. Vi ønsker også som voksne at være efterlignelsesværdige forbilleder, som kan hvad vi vil og sætter os for. Dvs. at det ikke betyder noget, om man er kvinde eller mand, når der skiftes ble, sættes hylder op og spilles fodbold. Alle skal gøre det, de kan lide. Vi ønsker til stadighed at skabe en kultur, hvor alle er ligeværdige, men ikke ens. Piger kan være superhelte og drenge kan være forsigtige. Og omvendt. Vi ser på barnet og anerkender at alle er forskellige og alle bidrager på forskellig vis til Aurora uanset køn, alder, udseende eller religion. Vi voksne er opmærksomme på, ikke at have specifikke forventninger til piger eller drenge, som utilsigtet kan skabe forskelsbehandling pga. stereotype kønsforståelser, for eksempel at piger er bedre til at sidde stille, eller drenge er mere vilde.³³ Vi opdeler ikke børnene i grupper fordelt på piger og drenge, men lader dem i stedet lege det, det har lyst til og hjælper med

³² Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold

³³ Avenstrup, Kristina og Sine Hudecek: Køn i pædagogisk praksis

at inkludere alle, hvis børnene holder nogen ude. Ofte kan den voksne hurtigt skabe en ny fortælling, hvis børnene kommer med en forestilling om, at der er noget, piger eller drenge ikke kan eller må. Vi fortæller, at vi selv har oplevet, hørt om eller læst, at en pige/dreng kunne eller måtte det – for alle kan jo det, de vil, sådan er det i Danmark. Det tager tid at skabe en børnekultur, der er rummelig og anerkendende, men når den er skabt, så bærer børn og voksne kulturen i fællesskab, og børnene vil være dem, der viderebringer den nye fortælling: At alle kan og må det samme.

Vi ønsker at skabe en kultur, hvor børn vokser op med følelsen af, at de er accepteret uanset, hvem de er, hvad de tror på eller hvem de danner par med. Dette gør vi ved naturligt at tale om at man for eksempel kan være kæresten med både piger og drenge, at alle kan blive håndværker eller sygeplejerske eller at det er okay at vælge en anden vej end andre. Man skal gøre det, der føles rigtigt og godt og altid følge sit hjerte. Vi skaber sammen med børnene nye fortællinger, end dem vi selv er vokset op med. Både piger og drenge må være vilde, generte og kede af det. Vi voksne er også her rollemodeller, som kommer børnene positivt i møde, når de gør ting anderledes, end det der var almindelig anerkendt som værende i orden, da vi selv var børn. Når børnene naturligt fortæller om en superstærk dreng i en bog, de har læst, kan vi lige så naturligt fortælle om en historie, hvor det er en pige, der er superstærk. Når børn vokser op blandt rummelige voksne, som anerkender forskellighed, så vil de også selv vokse op som rummelige voksne og anerkende forskellighed. Det er vigtigt, at vi voksne kontinuerligt er bevidste om, at vores krav og forventninger ikke er baseret på hvilket køn barnet, har eller de fortællinger og begrænsninger, som vi selv er vokset op med.³⁴

I løbet af deres tid i Aurora er det målet, at børnene har erhvervet sig sociale færdigheder, så de med glæde og evner kan indgå i større fællesskaber, og de kan være sig selv samtidigt med, at de har en forståelse for andre. Alle børn deltager på den måde, som de magter og har lyst til, og de voksne hjælper med at motivere med fokus på barnets potentiale og den støtte, det har brug for fra den voksne eller venner, for at turde prøve nye ting. Alle børn har en tryk tilknytning til de voksne, og denne relation giver tryghed og mulighed for at få gode, sunde og ligeværdige relationer med de andre børn.

Helt konkret lægger vi megen vægt på, at der er en plads til alle. For eksempel er det helt naturligt, at barnet holder den i hånden, som står tættest på det, uanset at det ikke lige er den, han/hun leger bedst med. Ligesom der ikke er noget, der hedder "vi vil ikke lege med dig". Børnene hjælpes til at finde en rolle til det barn, som ønsker at deltage i en igangværende leg, så de lærer gode strategier til at komme ind i eksisterende lege og til at finde på nye. Det er de voksnes ansvar at sørge for, at alle børn har nogen at lege med. Hvis et lille barn for eksempel ikke forstår de store børns leg, vil de voksne

³⁴ Avenstrup, Kristina og Sine Hudecek (2016): Køn i praksis – Inspiration og handlemuligheder

hjælpe barnet ind i en leg med jævnaldrende børn eller starte en ny aktivitet hvori barnet kan deltage. Det giver børnene tryghed at vide, at de voksne tager ansvar for at ingen børn holdes ude eller mobbes.

Vi tillægger den trygge tilknytning stor værdi, da relationen mellem barnet og den voksne og børnene imellem har grundlæggende betydning for barnets udvikling.³⁵

Når barnet starter, har det to voksne, som er dets primære voksne under opstarten. Hvis barnet selv vælger en anden voksen, vil denne blive primærvoksen, hvis det er muligt. Barnet har to primærvoksne, så der altid er en af dem på arbejde, hvis den ene har fri eller er syg (alle medarbejdere har en ugentlig fridag, hvis de ønsker det). Vi gør meget ud af at skabe en tryk tilknytning mellem barn og voksne og med forældrene, så vi skaber en bro mellem hjem og Aurora. Når barnet starter, hjælper vi det med at få øje på de jævnaldrende børn og få venner. Vi laver aktiviteter med jævnaldrende børn og støtter børnene i at opbygge venskaber. Vi vil altid tage udgangspunkt i det enkelte barn. Nogle børn har brug for at holde en voksen i hånden i de første 3 måneder, andre føler sig øjeblikkeligt hjemme og trygge til at erobre verden i trygge rammer. Der er plads til at være lige præcis den, man er, med den personlighed og det temperament man er født med. Når alt kommer til alt, så er kærlige og tydelige voksne, gode rammer og venner at lege med, dét som gør det fantastisk at være barn og dét, som gør at vi udvikler os til glade og harmoniske voksne.

I Aurora er de voksne der, hvor børnene er. Vi er der for børnenes skyld. Vi tager ansvaret. Børnene kan altid få hjælp af de voksne, og der er altid tid til at blive trøstet og få plaster på, og der er altid en voksen i nærheden til at hjælpe med at løse en konflikt. Når børnene har problemer, så ved de, at vi handler. Vi mener, at alt andet giver nervøse børn. Ved de aktiviteter, hvor vi sidder i små grupper og klipper, tegner, bager, maler eller spiser, er der god mulighed for at have gode snakke, hvor alle kan komme på banen, om man er stille og indadvendt eller elsker at fortælle. Når børnene er i garderoben, på toilettet, ved håndvasken, i køkkenet eller på tur er der gode muligheder for at være 1:1 voksen og barn. Alle oplevelser gennem dagen giver god mulighed for at lære hinanden at kende, og vi er altid interesserede i at vide, hvad der fylder i barnets liv og hvad barnet er interesseret i. Vi voksne fortæller også gerne historier fra vores eget liv, og disse historier er både med til at opbygge relationer, danne billeder og skabe grobund for børnenes oplevelser og historier. Den fælles opmærksomhed, samtaler og indlevelse er både med til at opbygge relationer og forbedre sproget.³⁶

Den frie børneinitierede leg er et særligt pædagogisk fokuspunkt i Aurora, som vi har gjort plads til i vores daglige rytme, hvorfor vi også har udvalgt særligt legetøj med få detaljer, som understøtter barnet i at bruge fantasien, eller praktiske redskaber hvor de kan bruge deres krop til at grave, rive,

³⁵ Ringmose, KIDS

³⁶ Kornerup, Ida og Torben Næsby (2015): Kvalitet i dagtilbud – Grundbog i dagtilbudspædagogik

bygge m.m. I den frie leg er barnet til stede i nuet og bearbejder og fordøjer indtryk fra tidligere oplevelser. I legen omsættes disse indtryk til læring i barnets bevidsthed.³⁷ Vi ønsker ikke at forstyrre alt for meget, når børnene er i den frie leg. Vi er i nærheden, når de har brug for en voksen til konfliktløsning eller til for eksempel at udvide legen med materialer eller inkludere nye børn. Imens børnene leger, er det pædagogiske personale i gang med forskellige praktiske gøremål i haven, som viser naturens mange muligheder, og som de børn, der finder interesse heri, eller som har svært ved en leg, kan finde ro i sammen med en voksen.

Alle vores måltider er også gode muligheder for at tale med hinanden. Den voksne vil prøve at hjælpe med at alle ved bordet får mulighed for at bidrage til samtalerne, det vil sige, at de børn, der gerne vil have ordet hele tiden, øver sig på at holde sig tilbage, mens de børn, der er generte og tilbageholdende får tid til at tænke og svare.

Legen giver ligeledes gode muligheder for sprogtilegnelse i samspejlet med de andre børn. Her vil de voksne skiftes til at gå foran barnet og sætte en aktivitet i gang, gå ved siden af barnet, når det har brug for støtte og rekvisitter i legen og gå bag barnet, når den voksne observerer legen på afstand og blot træder til, hvis der er konflikter, som børnene endnu ikke selv kan løse.³⁸

Lykke er, når man leger

Hver dag er der fri leg for børnene om morgenen og om eftermiddagen. Her har børnene mulighed for nysgerrigt at afprøve egne fantasifulde lege og skabe relationer med hinanden på tværs af kultur og køn. Det vigtige i legen er processen, der er ikke noget mål, eller noget, vi skal nå.

Legen er essentiel for udvikling af sociale kompetencer og fantasi. Det pædagogiske personale hjælper med konfliktløsning, og når der er behov for tryghed og omsorg. De voksne træder nysgerrigt til og inspirerer til fantasifulde løsninger, når børnene har brug for inspiration til at komme i gang med en leg eller hvis der skal laves en fiskestang eller andet. Samtidig er den voksne også opmærksom på, hvornår det er tid til at træde ud af legen igen, og lade børnene fortsætte med hinanden uden voksenindblanding. Vi går skiftevis bag barnet, ved siden af barnet og foran barnet, for på den måde at give det de bedste muligheder for at lære og udvikle sig. Fri leg betyder ikke, at der ikke er voksne i nærheden, det betyder, at legen ikke er voksenstyret, men at børnene selv leger frit og udforskende og at selve legen er målet.³⁹

³⁷ Rosengren, Rikke (2019): *Barnet i Naturen, Naturen i Barnet*

³⁸ Taggart, Brenda: *EPPSE forskning – Høj kvalitet i dagtilbud*

³⁹ Hostrup Sønnichsen, Lise og Hanne Hede Jørgensen (2019): *Legens Magi – Om det professionelle arbejde med at forstå, understøtte, inspirere og rammesætte 1-6-årige børns leg*

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”⁴⁰

Pædagogiske mål for læringsplanen:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

I Steinerpædagogikken mener man, at børn lærer sproget og måden at kommunikere på gennem efterligning og gennem kroppen. Vi arbejder bevidst med at give hvert barn et rigt og nuanceret sprog samt mod til at udtrykke sig. Den voksnes rolle som forbillede for barnet er central i vores pædagogik, og vi stræber efter at være omhyggelige med vores sprog i samtale med både børn og voksne.

Gennem eventyrfortælling kommer barnet dagligt i kontakt med et rytmisk, musikalsk og billedrigt sprog. Eftersom samme eventyr fortælles flere dage i træk, kan barnet tage sproget til sig, samtidig med at det skaber egne indre billeder. Nye ukendte ord og ordbilleder kommer på denne måde til barnet. Pædagogen har oftest ingen bog til oplæsning, men har lært eventyret udenad, hvilket giver en helt anden sproglig og nærværende formidling til barnet. Barnets stærke indlevelse i eventyrets sprog viser sig, når de selv leger, laver dukkespil eller fortæller egne små eventyr. Indlevelsen kommer også tydeligt frem, når barnet indimellem er med til at opføre eventyret, mens den voksne fortæller. Det kan ske i form af enkelte ”dramatiseringer” af et eventyr, som er velkendt for barnet. Pædagogen og børnene ”gør” eventyret sammen som en fælles oplevelse, helt uden præstationskrav og mere som en fælles ”aftalt” rolleleg. I eventyrene findes ofte gentagelser, ordlege og ræmser, som vækker glæde og sproglig interesse hos barnet.

⁴⁰ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

I den daglige sangleg indlever barnet sig i sproget gennem sangen, bevægelsen og glæden ved disse, og på denne måde bliver hele kroppen både modtager og formidler af sproget. Barnets oplevelse af verden udvides på en kreativ måde, idet sange, rim og remser fortæller om alt mellem himmel og jord.

I den frie leg har barnet rig mulighed for at øve kommunikation og socialt samvær med børn og voksne. Som voksne prøver vi at være lyttende overfor barnet og møde barnet, hvor det er.

Det pædagogiske personale i Aurora taler til

barnet i et præcist og klart sprog, så barnet kan føle sig tryk. Vi guider dem ved at sige, hvad de må eller skal, i stedet for at sige det, de ikke må eller ikke skal. Der opstår megen sprogforvirring for barnet, når de voksne taler i negationer. For eksempel "Du må ikke løbe herinde". Barnet hører slet ikke ordet "ikke". De hører det, der er handlingen i sætningen, altså: "du må løbe". Derfor bør man, hvis man vil opnå at barnet modtager budskabet, omformulere sætningen til: "Du må gå herinde" eller "Du må løbe udenfor".

Når et barn endnu ikke mestrer sproget og bruger ordene forkert, korrigeres det på nænsom måde ved gentagelse. For eksempel: "jeg har baget en bolle!". "Ja, du har bagt en bolle". Derved hører barnet det rigtige ord uden at føle sig irettesat.

I Aurora har vi samarbejdet med en talepædagog en gang om ugen over et halvt år, hvor hun har leget sproglege med de tosprogede børn, lavet sprogtests sådan som det er krav fra Gladsaxe Kommune, og opbygget relationer med børnene, alt imens hun iagttog, om der var børn med sprogvanskeligheder, som Auroras pædagoger skulle være særligt opmærksomme på i dagligdagen. Dette skærper vores opmærksomhed og styrker vores kompetencer på tværs af faglighed.

Med en tryk tilknytning og tillid, vil barnet kunne kommunikere frit med det pædagogiske personale, først med øjenkontakt, lyde, smil, gråd og fagter og senere også med ord. Sproget er den vigtigste måde hvorpå barnet kan dele ideer, tanker, have indflydelse, korrigere misforståelser, tilegne sig ny viden og danne ny mening.⁴¹ Derfor er vi meget opmærksomme på sprog og kommunikation. Samtidig er det meget forskelligt, hvornår børn begynder at tale. Nogle børn suger alle ord og begreber til sig, og vi kan se og mærke, at barnet forstår os, men måske taler det senere, fordi det er genert eller tilbageholdende. Nogle børn taler meget tidligt, men det er kun deres nærmeste, der forstår det, indtil de bliver større. Vi respekterer, at alle børn er forskellige og udvikler sig forskelligt.

⁴¹ Gjems, Liv (2017): Sprogstimulering i dagtilbud

Vores eventyr, sangleg og fokusord sendes hver måned til forældrene, så de kan tale og synge med deres børn hjemme også, da forskning viser, at mange gentagelser af de samme ord over en periode markant forbedrer børns sprog.⁴²

Vores møde med børnene er kendetegnet ved stort engagement og indlevelse, både i nærværet med børnene, men også i vores interesse for, hvem børnene er, hvad de interesserer sig for og hvad der gør dem glade.

Hele dagen er der mulighed for at lære og kommunikere. Vi strukturerer dagen, så vi både er med børnene på tomandshånd, i små grupper og i samlinger med alle børn. Udover at have eventyr, sangleg og fri leg hver dag, har vi ugentlige aktiviteter, hvor vi laver kreative ting som at male, bage, tegne, klippe, klistre og modellere, enten i forbindelse med forberedelser til årstidsfesterne eller ud fra børnenes ønsker og interesser. Disse aktiviteter er udover at være sjove og fantasifulde også gode muligheder for at have gode snakke med børnene i små grupper med et fælles fokus.

Alle overgange i Aurora er kendetegnet ved, at vi synger eller spiller på et instrument. Det gælder både når vi går ind til sangleg og eventyr, når vi skal spise, rydde op og afslutter en aktivitet.

Vi har en stor kærlighed til bøger i Aurora, og vi læser meget med og for børnene. Det er en god mulighed for at skabe tilknytning, og vi kan både invitere børn med og børn kan selv komme og sætte sig hos den voksne. Bøgerne kan både være årstidsbøger, bøger om dyr, eventyr eller andre fortællingerne. Det vigtigste er interaktionen mellem barn og voksen og børnene imellem. Læsning eller det at se og pege på billeder sammen skaber god mulighed for at tale, grine og reflektere. Somme tider kigger man kun på et par sider, før børn og voksne taler sammen om lignende ting, de har set eller oplevet. Bøgerne kan også læses for at hjælpe børnene med at forstå deres egne følelser og reaktioner og forstå andres. Og så er det hyggeligt at sidde tæt og mærke varme og tryk hos en kærlig voksen. Vi giver mulighed for at vække læseridentitet i hvert enkelt barn gennem lystlæsning. Børnene får både højtlesning med dialogisk læsning samt eventyrfortælling ligesom de har rig mulighed for selv at gå på opdagelse i billedbøgerne. Børn bliver i højere grad lystlæsere, hvis de har tilknytningspersoner, der drager positive følelser til læsekultur, hvilket også vil hjælpe dem til at blive skolemodne.

Vores gåture med de 3-6-årige er også gode til at lære nye ord og begreber. Årstiderne skifter og man vil altid se nye ting, insekter, blade, kogler, blomster og fugle. Legene og historierne skifter med årstiderne og de voksne sætter børnenes fantasi i gang ved at fortælle historier, der inspirerer og skaber indre billeder. Hvis et barn spørger: "Hvorfor er der kommet is på jorden"? Vil et svar f.eks. være: "Kan det være Kong Vinter, der har været her"? Børnene vil typisk gribe dette billede, deres øjne vil lyse op, og de vil glade løbe hen til de andre og fortælle, hvad de tror.

⁴² Fra foredrag til sprogmedarbejdere i Gladsaxe kommune

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.⁴³

Pædagogiske mål for læringsplanen:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Fysisk aktivitet beroliger nervesystemet og skaber plads til væren, leg og læring.⁴⁴ Derfor er krop og bevægelse et fokuspunkt, der ligger os meget på sinde i Aurora. Både fordi de børn vi har i børnehuset alle er bybørn, som ikke opholder sig ret meget i naturen, hvor de kan udvikle en naturlig kropsbevidsthed, men også fordi man fra den seneste hjerneforskning ved, at bevægelse af kroppen allerede i den tidlige barndom netop er det, der er med til at udvikle hjernen. Når de motoriske færdigheder udvikles, lærer barnet at beherske sin krop, finde sine egne grænser og forholde sig naturligt til omverdenen, hvilket er betydningsfuldt for udvikling af mod og selvfølelse.

Vi er gartneriet, hvor børn får næring og grokraft.

Allerede i fostertilstanden begynder det lille barn at kunne sanse og genkende mors stemme. Alle mennesker oplever sansning af deres omgivelser og oplever derved en sanseintegration, men deres perception (modtagelse af sanserne) fungerer vidt

forskelligt og er derved subjektiv. Fælles for alle er, at det både er barnets gener og det omgivende miljø, der påvirker udviklingen af sanseintegrationen og derved deres sansemotorik. Nogle børn er mere sensitive overfor sanseindtryk end andre, og der skal derfor kun meget svage eller få stimuli til, før kroppen udløser en respons. Vi er derfor meget opmærksomme på både det enkelte barns adfærd, og på det pædagogiske miljø vi skaber for barnet både fysisk og følelsesmæssigt.⁴⁵

I Aurora har vi afsat megen tid i den daglige rytme til at børnene kan have tid til fri leg, særligt udenfor, da uderummet giver bedst mulighed for bevægelse. På vores legeplads kan børnene bruge deres krop på mange forskellige måder.

Vi er i gang med at forvandle vores legeplads til en sansehøve, hvor der vil være rig mulighed for barnet, til i eget tempo, at øve sin motorik og prøve nye udfordringer i den daglige frie leg. Her har vi store arealer, hvor børnene kan løbe, køre med biler, danse, kravle, klatre, hoppe - alt det de

⁴³ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

⁴⁴ Efter foredrag af psykomotorisk terapeut Mine Camilla Olsen

⁴⁵ Nissen, s. 82-83)

instinktivt mærker vilje til at gå på opdagelse i kropsligt. Vi ønsker at haven, legepladsen og naturen bliver et opdagelsesrum, hvor børnene kan lære sig selv at kende, være undrende og glædes.⁴⁶

Den daglige udendørsleg i vores have giver masser af kropslige udfordringer for både store og små. Der er områder i forskelligt niveau og forskellig struktur som for eksempel sandområder og sandkasser, jord og græsarealer, træstubbe, hvor man kan gå balancegang og naturlige huler i buske. Her kan de gøre brug af både skovle, skeer, river, spande, vandkander, koste, legetøjsbiler og -huse. Vi har både en lille og en stor sandkasse, sådan at vuggestuegruppen kan lege mere stille lege i den lille, og børnehvegruppen kan grave dybe huller med de store skovle, bygge forhindringsbaner med træbrædder og andre mere udfordrende lege.

Når vi har rolige tidspunkter på dagen, tager vi en luftmadras ud på græsplænen, hvor børnene kan hoppe og slå kolbøtter. På vores græsareal, har vi borde og bænke, hvor de store børn kan klatre, ligesom der kan blæses og fanges sæbebobler, hvilket styrker både deres synssans og det vestibulære system (labyrintsansen). Muskel-led-sansen kan udfordres, når der klatres på udendørsborde -og bænke. Nogle står fast, andre bænke kan løftes af de ældste børn, som de kan vende på hovedet og bruge som klatrestativ på lige den måde, fantasien har brug for.

Sandarealerne er omgivet af træ, hvor der kan balanceres, og på vores platform "Sørøverskibet" kan der klatres og bygges hule. På vores klatre- og rutsjebane kan man både udfordres kropsligt og øve mod og vilje, for det kræver begge dele, når man skal lære at komme op i tårnet og rutsje ned. Børnene får også stimuleret deres vestibulære sendesystem ved hængekøje og stå-på-line-reb.

Den daglige sangleg indeholder desuden glade og sjove bevægelseslege, som både udvikler grov- og finmotorik, vækker barnets lyst til at bevæge sig og hjælper den sproglige udvikling på vej. Vi voksne er gode rollemodeller og elsker selv at løbe, danse og lave sjov, hvilket smitter af på børnene.

Når vi tager på tur i den lille skov eller til den store bakke, der ligger i gåafstand fra Aurora, har børnene rig mulighed for stor bevægelsesudfoldelse, samtidig med at de mærker sig selv i forhold til det store "rum", som naturen er. Her sanser de skoven i alle årstiderne, de dufter og mærker på skovbund og træer. De ser på skovens dyr og insekter og samler grene, blomster og kogler til børnehuset, som de ser komme i brug til pynt i omgivelserne omkring dem, eller til at snitte figurer og legetøj af.

Om sommeren, på de varme solskinsdage, går børnene på bare tæer, så de kan mærke de forskellige underlag og

⁴⁶ Korsgaard, Sanni Maria (2019): Sæt spor – Natur, udeliv og Science i børnehøjde

strukturer, samt varme og kulde, og får stimuleret deres taktile sans. Fødderne er et af de steder på kroppen med flest sensoriske receptorer (sammen med mund, håndflader og fingre). Hænderne kan de også bruge til at udforske vores plantekasselabyrinth, hvor vi både har plantet blomster og urter – lige fra skovjordbær til mynte. Den taktile sans er medvirkende til at give barnet god koncentration og sociale færdigheder, og god stimulering af den mindsker hyperaktivitet og aggression.

Muskel/ledsansen er vi også opmærksomme på, ved at stimulere børnenes grovmotorisk. Her kan børnene

bruge musklerne, når de bærer og bygger med træ og hjælper til i haven, samt når de klatrer og balancerer. Dette styrker også rum- og retningssans, og barnet får lettere ved at styre sin krop i nærheden af andre mennesker. De får en god kropsbevidsthed, hvor de hurtigt kan lære nye bevægelser til for eksempel sangleg, hvor vi netop øver rum og retningsfornemmelse, samt fællesskab og samarbejde. Når børnene får frihed til at afprøve deres krop ved at klatre og hoppe ned fra ting, vil de øve faldreflekser og koordineringsevne. Dette vil også hjælpe barnet med at mærke sig selv og udvikle en god selvidentitet, kropsbevidsthed og jeg-bevidsthed.

Vestibulærsansen øves også til sangleg, når vi har bevægelseslege, hvor vi snurrer rundt, eller når vi danser i kreds. Den øves også når barnet rutsjer, gynger eller svinger. Stimulering af denne sans vil både hjælpe barnet til at bevæge sig uden at føle svimmelhed og ubehag, ligesom det lettere kan holde sig i ro, og mindsker klodsethed og dårlig balance samt styrker rum- og retningssans. Til sangleg har vi både fokus på hurtige og rolige bevægelser.

Børn, der har svært ved at bevare koncentrationen og er urolige, hjælpes af en kærlig voksen. For nogle børn hjælper det at sidde i en tryk favn, andre at sidde med en krystal, som de passer godt på, nogle ser det hele lidt an på afstand, men suger alligevel det hele til sig og lærer sange og fakter ved at være observerende.

For at opnå stunder med ro, læser vi bøger, putter i vores sækkestole med tæpper på, laver yoga med afspænding eller masserer hinanden. Når vi masserer hinanden, skaber det både nærvær og ro, samtidig med, at det øger børnenes empati og mindsker konflikter.

Natur, udeliv & science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”⁴⁷

Pædagogiske mål for læringsplanen:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Der er forsket i, hvad børn skal kunne, for at de som voksne vil handle og tænke bæredygtigt. Her beskrives, at børn skal lære at være i naturen, have sanseoplevelser og føle sig trygge i naturen. De skal opdage naturens mangfoldighed, få øje på hvor rig naturen er med dens mange arter og forskellige grosteder. Det er vigtigt, at barnet får en begyndende forståelse af, hvordan der er sammenhænge i naturens cyklus, ved for eksempel at opleve at forskellige insekter lever bestemte steder. Børnene må på denne måde få en begyndende bevidsthed om, at de kan påvirke og medvirke til at passe på naturen, og at de skal lære at tage ansvar for miljøet.⁴⁸ Dette vil vi gerne hjælpe børnene på vej med, ved at plante små frø i dem af bæredygtig bevidsthed, en bevidsthed vi mener, børnene får gennem kropslige og sanserige oplevelser med efterlignelsesværdige rollemodeller, både gennem det vi gør, det vi tænker, og det vi føler omkring børnene.

Menneskets forbundethed med naturen er en vigtig del af Steinerpædagogikken, og læreplanstemaet *Natur, Udeliv og Science* viser sig derfor også naturligt i dagligdagen i Aurora. Vi gør meget ud af at skabe sammenhæng mellem det æstetiske læringsmiljø inde samt uderummet som læringsrum.

I Steinerpædagogikken ønskes det at give børn mulighed for, i eget tempo, at finde sig til rette i det at være menneske, dette ved at barnet finder tryghed i sig selv og i samspil med sin omverden. Derfor følger vi i Aurora årstidernes cyklus, som vi formidler til og omkring børnene, som inspirerende sanserige oplevelser. Dette vil så små frø af tryghed og indre ro i børnene, allerede fra de er helt små, hvor de mærker en genkendelse af den natur, der omgiver dem.

Naturens magiske forvandling året igennem, ses derfor i oppyntningen inde, ligesom den sanses i de eventyr og sange, som vi gør brug af i de daglige pædagogiske aktiviteter.

⁴⁷ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

⁴⁸ Ejbye-Ernest, Niels og Dorte Stokholm (2015): Uderummet i pædagogisk praksis

I Aurora Børnehus ønsker vi, at børnene skal erfare naturen i al slags vejr året rundt, og vi er derfor ude hver dag. I fri leg udenfor, kan børnene ud fra sig selv tilegne sig naturens lovmæssigheder og fænomener, gennem at sanse og opleve dem på egen krop og derved komme frem til en "barnlig" erkendelse af sammenhængene. Disse ahaoplevelser er meget vigtige for barnet og danner et godt grundlag for senere i skoletiden at nå frem til en bevidst erkendelse gennem naturvidenskaben. Derved kan vi bidrage til at samfundet befolkes med kreativt tænkende mennesker.

Vi er et relativt nyt børnehus, som er i fortsat proces, hvor vi løbende gør børnehuset til den drøm og vision, vi har, om at give børnene et trygt og eventyrligt andet hjem. Dette gælder også vores legeplads, som vi er i gang med at forvandle til en sansehavne med alverdens blomster, buske og træer og med fokus på omgivelser, der indbyder til sansemotorisk udforskning.

Vi ønsker at haven skal invitere til fantasifulde lege, hvor børnene får brugt deres krop, hvor de kan hoppe, løbe, trille, slå kolbøtter, danse, balancere og hvor utæmmet natur indbyder til et rigt liv for insekter og fugle. Vi planter, bygger og inviterer børnene med i disse processer, som de dagligt omgives af, når de leger.

Børnene oplever naturligt "science", når de udforsker alle havens muligheder, og på egen krop afprøver og eksperimenterer med forskellige materialer, når de løfter og bygger med træbrædder eller graver huller med skovlene. I Steinerpædagogik beskrives netop vigtigheden af, at barnet mærker naturens fire elementer luft, vand, ild og jord. Helt konkret mærker børnene vandets forskellige former, fra bevægelig til frossen tilstand eller sæbeboblernes lethed. Luften fornemmes også her, når børnene løber efter boblerne, der fanges af vinden, og pludselig brister når de gribes af små barnehænder. Lydende når vinden griber i træerne, og får bladene til at rasle, eller blæser blade hen over legepladsen. Ildens varme, når vi tænder op på bålpladsen og laver popcorn over bål. Forsigtigheden i nærheden af ilden læres, og glødernes skønhed fornemmes. Jordens forskellige substanser i sandkassen, eller når vandet lader det blive til mudder, og der kan bages fantasifulde sandkager. I mødet med naturens elementer kan børn få fornemmelse af naturens lovmæssigheder, og de kan sammen afprøve begreber som for eksempel. let/tung, lille/stor, over/under.

Når vi finder blomster og ser spændende fuglearter, kan vi også slå dem op i børnehusets opslagsbøger, eller vi kan sammenligne dem med det, vi læser om i billedbøgerne under havens blomstrende træer, hvor børnene kan hvile, ligesom de kan finde ly og alenetid i vores hule busk.

Vi viser bæredygtige initiativer, som børnene oplever tæt på og inviteres med til, heriblandt affaldssortering, som børnehavebørnene er med til at køre på genbrugspladsen i trækvogn.

Det pædagogiske personale viser taknemmelighed og omsorg for naturen i dagligdagen. Vi viser, at plukker vi noget, er det noget vi bruger til at gøre Aurora til et hyggeligt og hjemligt sted, og møder børnene et insekt, der er dødt, kan vi voksne vise taknemmelighed, ved at begrave det og synge en lille sang for det sammen med børnene.

Desuden spiser vi dagligt økologisk og/eller biodynamisk vegetarisk mad til frokost, hvor vi starter måltiden med at synge tak til jorden og til solen, sådan at børnene lærer at vise inderlighed og omsorg for jorden og for den mad naturen giver os. Grøntsagerne til maden er børnene selv med til at snitte sammen med de voksne, og de er med til at bage udenfor i al slags vejr.

Vi vægter en undersøgende tilgang, og går med ind i børnenes opdagelser, når de har fundet et nyt insekt eller en plante, som de vil kigge nærmere på. Børn har helt naturligt en nysgerrighed og livsglæde i at efterprøve alt, hvad de møder af naturfænomener i deres omgivelser, og dette imødekommer det pædagogiske personale både med åbne spørgsmål, men også ved at give barnet plads til at afprøve frit i deres lege med de andre børn. Med vores små insektglas, kan vi undersøge og observere insekter under lup.

Året igennem har vi særlige årstidstemaer, hvor vi har specifikke pædagogiske aktiviteter som fokuspunkter. Her karakteriserer vi naturens og kulturhistoriske sammenhænge gennem konkrete aktiviteter. For eksempel sår vi frø og følger denne proces fra frø til plante, som børnene er med til at plante ud. Til høstfesten laver vi grøntsager om til forskellige dyr og figurer, som vi laver til et særligt høsteventyr, og vi kværner korn til mel, som vi bager høstbrød af. I børnehavealderen er vores læringsmål at børn fra 3-4 år skal lære gennem *oplevelse*, børn fra 4-5 år er temaet *gentagelse*, og fra 5-6 år er det *mestring*. Børnene oplever voksne, der handler og skaber, der udviser fordybelse, kreativitet og idérighed. Børnene er derved i et miljø, der opelsker muligheder frem for begrænsninger, og hvor børnene inviteres med, når de udviser interesse for de gøremål, der præsenteres omkring dem, eller som børnene naturligt efterligner i deres lege. Vores årstidstemaer følger årets gang, og gentages ligesom naturens cyklus kontinuerligt. Dette giver børnene en tryghed og genkendelse, som munder ud i en mestring af aktiviteterne, hvilket giver hvert enkelt barn et grundlæggende selvværd at dannes ud fra.

Børnene i Aurora oplever forskellige slags uderum. Ud over Auroras have, kommer de 3-6-årige børn også med på små ture rundt i det nærliggende område. Her er der en lille skov, hvor vi oplever de forskellige årstider. Her leger børnene og undersøger skovens mange kvaliteter, ligesom de hjælper det pædagogiske personale med at indsamle grene til forskellige projekter, for eksempel når vi skal snitte sværd til vores Ridderfest, Michaelsfesten, som fokuserer på temaet Mod. Børnene er også med til at indsamle ting fra naturen til vores smukke årstidsbord, som er med til formidlingen af

naturens cyklus inde. Lige ved den lille skov, er der et åbent engareal, hvor børnene kan løbe ned ad bakken, for eksempel til Pinsefesten, hvor vi har lavet fugle af karton eller uld, som de kan flyve med, mens de løber.

I den daglige samling, *sangleg*, som vi afholder inde eller udenfor, i haven eller i skoven, når vi er på tur, fortæller vi om de naturfænomener, vi oplever omkring os. Det kan være vejret - om vinden der blæser de visne blade af træerne om efteråret, og får de modne æbler til at falde ned. Eller det kan være om bjørnen, der skal ud at finde mad, inden den skal i hi vinteren over, eller den lille mus, der finder et hus at bo i. Vi har også tællesange, og i sangleg oplever børnene motorisk, hvad kroppen kan alene og i fællesskab, ligesom der opleves antal, rum og form. Alt dette fortæller vi og synger om

sammen med børnene, og understøtter dette med kropslige gebærder, da børn bedst lærer gennem kroppen. Vi formidler alt dette på børnenes niveau gennem mundtlige fortællegræb, som i Steinerpædagogik kaldes *sprogformning*, sådan at de bedst muligt kan leve sig ind i det.

Vi glæder os ligeledes til, i fremtiden at børnehavebørnene i Aurora kan deltage i den Steinerpædagogiske bevægelseskunst, Eurytmi, en gang om ugen. Her vil børnene få større kropsbevidsthed, få sociale kompetencer samt kropsligt lære forskellige geometriske former at kende. Bevægelseskunsten udøves ved at bevæge kroppen til fortælling og digte, noget man i Steinerpædagogikken mener, nærer både krop, indre følelsesmæssig balance og kognitiv udvikling.

Her inddrages børnene med åbne spørgsmål og mulighed for dialog om egne oplevelser, og i nogle sanglege bidrager børnene med egne ideer til bevægelser og forskellige dyr. Ud over dette, skabes der samtalerum mellem børn og voksne, når børnene nysgerrigt og begejstret viser forskellige insekter og blomster, de har fundet i haven, hvor det pædagogiske personale spørger nysgerrigt ind til børnenes naturoplevelse, og skaber rum for at børnene selv kan undres og finde på lege og fortællinger, ud fra det de har fundet.

De voksne kan også inspirere til lege, der illustrerer noget ved naturen, for eksempel ved at finde et blad i bedet og få det til at sprælle som en fisk, og fortælle hvordan bedet er et hav, og at vi hellere må sætte fisken ud i havet igen. Vi kan vi også hjælpe barnet med at skabe en fiskestang ud af en pind og en snor, så de kan lege, at de fisker, og vi kan sammen slippe fiskene løs igen eller spise dem. Pædagogerne kan her ydermere forstærke oplevelsen ved at synge sange eller sige remser og rim, der passer til det, der sanses i naturen.

Vandet oplever de ved at udforske vandpytter, og se hvad der sker, hvis man putter sten og pinde derned, skabe små bække, hvor vi kan sejle med valnøddeskibe, de laver mudderkager og oplever vandets forskellige stadier året rundt. De bygger snemænd om vinteren og laver islygter med pædagogerne. De sanser regnen, sneen, hagl og duggen i græsset - og de inviterer os med ind i deres verden af nysgerrighed og udforskning.

Ligesom en tidlig glæde ved læsning viser at børnene klarer sig bedre i skolen, gør en tidlig matematisk opmærksomhed det også.⁴⁹ Vores fokus er, at børnene skal opnå en matematisk opmærksomhed gennem leg, læsning og glæde. Vi voksne stiller spørgsmål og hjælper børnene, når de for eksempel bygger med klodser, lægger puslespil, spiller spil eller på anden vis udforsker tal, mængder, rum, størrelser og former.

I arbejdet med børns matematiske forståelse er vi opmærksomme på, at børnene gennem deres udforskning af verden opnår en forståelse af årsag og virkning. Når de snitter, bliver pinden spids og lys. Når de bruger sandpapiret, ændres overfladen og bliver glat. Når der leges og læses, lærer børnene om rum, retning, former og tyngde. Når børnene bygger kuglebaner, jorden-er-giftig-baner og stabler klodser, laver de serier af objekter organiseret på en logisk begrundet måde, hvilket er også et matematisk begreb. Det samme gælder, når man laver mønstre med grankogler og pinde i sandkassen, dette er ligeledes en tilegnelse af et matematisk

begreb. Når børnene sorterer og rydder legetøjet op efter leg, sammenligner og klassificerer de legetøj (eller andre ting), hvilket er centralt for tænkning og begrebsdannelse. Sekvenser er et andet matematisk begreb, som børnene lærer gennem dagens rytme, eventyrets opbygning eller historier i legen. Når børnene finder par i vanter, strømper eller vendespil, lærer de også et matematisk begreb. I vores samling hver dag, skiftes børnene til at tælle alle børnene ligesom vores sange og sanglege ofte indeholder talrækker, der gør at børnene lærer at tælle og opnår talforståelse. Tid opfattes af børnene i forhold til, hvor vi er i dagens rytme, så selvom de ikke kan klokken, så ved de, at mor eller far kommer, når de har spist eftermiddagsmiddagsmad.⁵⁰ I Aurora arbejder vi med de anbefalede grundlæggende aktiviteter, der udvikler børns matematiske opmærksomhed:

1. Tælling (i samling, sange, lege og bøger)
2. Lokalisering (at børnene ved, hvor de sidder, hvor legetøjet er etc.)
3. Design (børnene omgives af smukke farver, former, mønstre)
4. Måling (sammenligninger af højde, vægt, størrelse)
5. Lege og spil (sanglege, rollelege, fantasilege, puslespil, brætspil, byggeklodser)
6. Forklaring (vi stiller børnene spørgsmål, så de får mulighed for at fortælle, hvad de tænker og mener)

Det vigtigste for os, er at børnene synes, at det er sjovt at lære, og at vi vækker deres nysgerrighed og giver dem gå-på-mod.

⁴⁹ Kornerup, Ida og Torben Næsby (2015): Kvalitet i dagtilbud – Grundbog i dagtilbudspædagogik

⁵⁰ Kornerup, Ida og Torben Næsby (2015): Kvalitet i dagtilbud – Grundbog i dagtilbudspædagogik

Kultur, æstetik & fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”⁵¹

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

I Aurora gør vi meget for at skabe læringsmiljøer, der vækker børnenes følelser og sanser. Vi ønsker, at Aurora føles som børnenes andet hjem, hvor de kan finde tryghed og ro til at udvikle sig i eget tempo gennem leg, musik, sang, dans, teater og kreativitet.

Dette formidles både i de daglige omgivelser, i de ugentlige pædagogiske aktiviteter og i de fastlagte årstidsfester. Ens for alle disse er et hovedtema udsprunget af Rudolf Steiners holistiske livssyn, hvor menneske og natur er i samhørighed. Derfor formidler vi naturens årlige forvandling, der ses i skiftet mellem de fire årstider, som vi lader børnene sanse både inde og ude, så børnenes omgivelser og oplevelser sammenkædes til et samlet hele.

Inde formidler det pædagogiske personale naturens skabende kraft til børnene ved at pynte op i alle børnehusets stuer med friske grene og blomster fra skov og have, Når det er forår, ses blomstrende grønne grene og frø der spirer, og når det er efterår, omfavnes rummene i det efterårs-rødtligt-gule farveflor. Farverne på væggene er i dæmpede beroligende farver og legetøjet er i naturmaterialer, hvor meget selv syes og snittes af pædagogerne.

I garderoben er Auroras årstidsbord, hvor vi skaber en fortryllende eventyrverden; et lille unikt bord særligt skabt for børnene. Her er der hver dag levende lys, årstidsdukke, krystaller, friske blomster og grene, som børnene er med til at hente i vores lille nærtliggende

⁵¹ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

skov. Vi ønsker herved at skabe et stemningsfyldt læringsmiljø, hvor vi vækker stemninger af glæde og inderlighed, samt at skabe fantasiverdener, som børnene aktivt og deltagende kan tage med sig og fantasere videre på. Årstidsbordet kan også være medskabende til at skabe samtalerum og tryghed mellem barn og forældre, når de hver dag skal sige høj og farvel. Vi ønsker at mildne denne overgang ved trygge, hjemlige og æstetiske omgivelser.

Ude ønsker vi et læringsmiljø, hvor vi tager udgangspunkt i børnehaven som begreb helt bogstaveligt. *En have for børn*. Vi planter frø og blomsterløg med børnene, kigger på regnorme og samler vand fra vandpytterne. Sammen følger vi naturfænomenerne året rundt i børnehøjde, som vi udforsker, fortæller, snakker og synger om til sangleg. Vi skaber en have hvor der både er rum for udforskning, fantasi, sang og leg, men hvor børnene også lærer at passe på hinanden og naturen. Udenfor har vi også sangleg, hvor børnene får rum til at afprøve sig selv i forskellige roller. De oplever her både at være en del af en sammenhæng og i fokus foran de andre. Ifølge Rudolf Steiner har sang og sangleg en helbredende effekt og styrkende kraft i kroppen. Han nævner også, at "hvis menneskene havde den rette lethed til det, ville de danse med alle de små børn".⁵² Vi voksne elsker at inspirere børnene med vores glæde ved at danse og spille musik selv.

I Aurora stræber det pædagogiske personale efter at være gode rollemodeller i alt hvad vi gør, også hvordan vi er med hinanden. Vi ønsker at vise børnene voksne, der skaber ting og passer på vores andet hjem, Aurora. Vi syer og filter legetøj samt dukker og dyr til eventyr. Vi ordner blomsterbuketter og binder kranser. Vi ordner have og maler, snitter, saver og reparerer. Alt dette sker rundt om børnene, og de inviteres gerne med i fællesskabet på det niveau de kan, når de kommer over og vil være med, så vi både inspirerer, er nærværende i børnenes processer og er observerende, når de skaber deres egne æstetiske aktiviteter.

I Aurora ønsker vi at skabe en vuggestue- og børnehavekultur hvor kunstneriske og kreative processer og omgivelser er betydningsfulde. Børnene ser de voksne gøre sig umage for at gøre årstidsfesterne klar flere uger op til festen. Årstidsfesternes magi udfoldes mere og mere dag for dag, og børnene ser hvordan de skabes og de inviteres med ind i disse kreative processer.

Børnene får ofte mulighed for at tegne og male. Både små og store tegner med farvekridt og farveblyanter og maler med vandfarve. Herved får børnene mulighed for at afprøve forskellige

⁵² Fra tidsskriftet Musik og Menneske, nr. 1. 3. årgang, 1996

materialer af, ligesom de ude kan tegne med kridt på legepladsen, lege med sand, vand, sæbebobler, snitte med en voksen og hjælpe til i haven.

Hver dag er der *bordspil*, som er eventyrfortælling mundtligt fortalt med dukkeføring til. Der fortælles enten et folkeeventyr eller et remseeventyr. I Steinerpædagogik ses alle folkeeventyrets personer som arketyper, der symbolsk repræsenterer forskellige stadier af menneskets personlige udvikling. Alle børn kan altså spille alle roller uanset køn. Remseeventyret giver det lille barn et lettilgængeligt eventyr formidlet i gentagende rytmer og rim, hvilket styrker sproget.

Børnene oplever samme eventyr i to uger, og i slutningen af hver eventyrperiode får børnene mulighed for at hjælpe til med at føre dukker eller at spille eventyret som rollespil, hvor de selv er medvirkende og medskabende. I eventyrstunden gør de voksne også brug af instrumenter, som børnene på skift inviteres med til at spille på. I slutningen af hvert eventyr inviteres et barn op for at puste eventyrlyset ud. Dette er et særligt øjeblik, som børnene er meget stolte og forventningsfulde omkring. Til bordspil lærer vi voksne børnene at indgå i en lyttekultur, hvor de er stille og opmærksomme på eventyret, ligesom vi lærer dem at vente på tur og skiftes til at være i fokus. Børnene er på skift aktive modtagende eller udførende, og efterfølgende kan børn og voksne tale om eventyret og sammen bearbejde følelser, tanker og oplevelser. Det kan f.eks. handle om den farlige trolde eller den sjove tykke kat eller den modige brændehugger, der reddede alle sammen.

Ved at samles om fortælling vil børnene føle sig inkluderet i et fællesskab og i en særlig kultur. Bordspillene giver børnene fælles referencerammer at mødes ud fra, når de leger, sådan at alle kan være med. Fortællingerne styrker barnets sproglige identitet og selvforståelse. De får en grundlæggende forståelse af hvad en fortælling er, og på denne måde lærer de også med tiden at kunne strukturere egne erfaringer og oplevelser i en narrativ opbygning, hvilket giver dem et trygt fundament at opleve verden ud fra. På sigt vil børnene også kunne fortolke og reflektere over fortællingernes ytringer og kunne drage paralleller til virkelige kontekster og egne erfaringer. Gennem efterligning og eventyrfortælling lærer børnene også empati og moralske idealer at kende.⁵³

Aurora inddrager børnenes familier ved at tilsende både eventyr, sanglegsprogram og fokusord, sådan at forældrene kan tale med deres børn hjemme om det de oplever i Aurora, og på den måde skabe bro mellem Aurora og barnets hjem. Forskning viser, at netop det at en række ord øves over tid af både børnehus og forældre markant forbedrer børns ordforråd.

To gange om året kommer børnene på tur ud af huset og ser marionetdukketeater på Rudolf Steiner Børnehavepædagogseminar i Charlottenlund, hvilket er en utrolig smuk og inderlig oplevelse, som fylder i børnene mange dage efter.

I Aurora Børnehus har børnene dagligt voksne, der viser positive følelser, indlevelse og begejstring for både læsning, sang, remser og eventyrfortælling og i mange af disse inddrages børnene

⁵³ Steiner, Rudolf: Almen Menneskekundskab som grundlag for pædagogikken, femte foredrag

kropsligt. Dette sker ikke kun i de faste pædagogiske aktiviteter, men også i overgangssituationer for at skabe ro på tidspunkter, der nemt kan føles kaotiske for det lille barn. Børnene hjælpes gennem overgangssituationer med sange, remser og fingerlege (små fortællinger med fagter til), som ofte handler om det, vi gør eller årstiden vi befinder os i. Vi har også sange der giver indblik i forskellige sprog og kulturer. Til fødselsdage synges der fødselsdagssange på dansk, engelsk, spansk, tysk, norsk, arabisk og svensk. Vi søger at skabe et fleksibelt og indbydende læringsmiljø, hvor de voksne er på forkant og fornemmer, hvad der er brug for i øjeblikket ud fra stemningen eller børnenes spor.

Børn lærer bedst i uformelle læreprocesser, som sker ud fra egen interesse. Både fortælling, skønlitteratur, kreative processer og leg er uformelle læreprocesser, hvor børnene kan afprøve sig selv på forskellig vis.

En anden måde vi er forbillede over for børnene, er gennem de etiske værdier vi viser og lærer fra os til børnene. Det er vores

overbevisning at alle mennesker på denne jord er ligeværdige, uanset hvordan vi ser ud, hvor vi kommer fra, hvad vi spiser, hvilken status vi har, hvilket køn, hvilken alder og hvilken race vi har. Det er vores kulturarv, som vi videreformidler til næste generation gennem den måde børnene ser os behandle andre mennesker på. Der er mange kulturer omkring os, og vi forholder os til dem efterhånden, som vi møder dem. Børn er fordomsfrie væsner, så længe de voksne omkring dem behandler andre med respekt.

Hvis der opstår nedladende reaktioner hos et barn, er det naturligt at gribe ind og tale med barnet om det på en måde, som det kan forholde sig til ud fra barnets alder.

Kulturelle udtryksformer og værdier omfatter meget andet end andre folkeslag og andre religioner. Det omhandler også anderledes kulturer inden for vores danske kultur, som for eksempel madkultur, bondegårds- og arbejdskultur, eventyrfortællingskultur, samværs- og samarbejdskultur. Vi ser det som vores opgave at formidle de forskellige kulturer omkring barnet på en så enkel og gennemskuelig måde som muligt.

Vores ønske er at vi skaber en kultur i Aurora, hvor vi respekterer hinanden og drager omsorg for hinanden, som hvis vi var en familie, en Aurora-familie.

Evalueringens kultur i Aurora Børnehus

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringens kultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”⁵⁴

I Aurora Børnehus er det vores ønske at Steinerpædagogikken er levende, dynamisk og i fortsat udvikling. Derfor evaluerer vi løbende, på det arbejde vi gør ud fra de 6 læreplanstemaer, sådan at vi hele tiden er i proces og kan stræbe efter at tilbyde børnene det bedst mulige børnehus.

Vores evalueringens kultur består af følgende tiltag:

Daglig evaluering

Pædagogerne i Aurora evaluerer dagligt det enkelte barn. På et skema gennemgås det om barnet trivedes dagen igennem, hvor mange timer det var i Aurora, og hvordan barnets leg og relationer har været. Vi noterer desuden, om der er sket noget særligt eller har været specielle udfordringer.

Personalemøde

Hver anden uge afholdes personalemøde, hvor den daglige evaluering sammendrages til en vurdering af pågældende periode. Her ses der også på barnets tilknytningsrelation til det pædagogiske personale som børnenes sekundære omsorgspersoner. Inden hvert møde har en pædagog gennemgået de sidste ugers sedler, og lavet en oversigt over, hvordan alle børnene har det. Vi gennemgår alle børn og drøfter i fællesskab, hvordan vi bedst hjælper de børn, der har det svært. Først finder vi ud af, hvad der er svært. Det kan være evnen til at vurdere årsag og virkning, evnen til at strukturere, planlægge og gennemføre aktiviteter, evnen til at huske, mens barnet tænker, evnen til at holde impulser tilbage, evne til at vise udholdenhed, evnen til at læse og forstå andres tanker, følelser og handlinger, evnen til at håndtere stressede situationer, evnen til at sige ja, evnen til at falde til ro og bevare roen, evnen til at håndtere mange sanseindtryk og barnets sproglige evner.⁵⁵ Når vi først har identificeret, hvad barnet har svært ved, kan vi hjælpe barnet med at klare disse situationer og justere forventningerne til, hvad barnet kan nu og hvad dets udviklingszone er.

⁵⁴ Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

⁵⁵ Hejlskov Elvén, Bo & David Edfelt: Adfærdsproblemer i vuggestuen og børnehaven

For både børn og voksne gælder det, at ting skal give mening, og hvis noget ikke virker, så opnår man ikke udvikling ved at fortsætte med at gøre det samme. Vi øver os på at fokusere på, hvad vi ved, og dét der virker i stedet for, hvad vi synes, og hvad vi plejer.⁵⁶

Til personalemøder inden en årstidsfest, vil det specifikke årstidstema gennemgås ud fra de 6 læreplanstemaer. Vi taler om hvad festen handler om, både spirituelt og kulturelt, hvilke mål vi ønsker at opnå ift. børnenes læring, og om hvordan vi vil udføre dette.

På personalemødet efter en årstidsfest evaluerer vi vores årstidstemaer. Vi undersøger om vores pædagogiske intention gik efter hensigten. Om det lykkedes at udfolde læringsmiljøet som ønsket, eller om noget skal gøres anderledes næste gang. Vi ser på sammenhængen mellem indsats og effekt for at sikre understøttelsen af børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Vi taler også om, hvilke børn i børnegruppen, som skal have ekstra fokus. Ydermere drøftes og evalueres der også på daglige mål og rutiner ud fra læreplanen. Det er vigtigt for os, at vi undersøger vores processer, strukturer og er klar til at justere, hvis det er det, der er brug for, for at vi kan udvikle os sammen. De skemaer vi udfylder før og efter festerne fungerer som dokumentationen, så vi kan tydeliggøre sammenhængen mellem mål, indhold og metoder i den pædagogiske praksis.

Forældresamtaler

Inden start i Aurora Børnehus vil forældre blive tilbudt et hjemmebesøg. På dette møde inviterer forældrene leder eller pædagog ind i hjemmet og bygger på denne måde bro mellem hjem og børnehus. Barnet oplever at leder eller pædagog er en ven, som forældrene er trygge ved. Dette er med at skabe en tryk tilknytning mellem barn og personale. Samtidig får personalet et dybere indblik i, hvem barnet er, og hvor det kommer fra. Hjemmebesøget er kun et tilbud, og mødet kan godt holdes i Aurora. På mødet gennemgår vi gensidige forventninger og dette skrives ned og gemmes.

Der afholdes desuden en opstartssamtale og en forældresamtale en gang om året. Evalueringerne af børnenes trivsel benyttes til at have overblik over børnegruppen, og bruges som udgangspunkt til den årlige samtale. Har et barn brug for ekstra hjælp, vil barnets forældre blive indkaldt til ekstra samtaler, hvor leder og/eller pædagoger og forældre i fællesskab kan lave en handleplan, så barnet bliver favnet bedst muligt. Vi ønsker en kærlig og gensidig dialog, som er anerkendende og motiverende for at løse eventuelle problemer samt understøtte et godt læringsmiljøet i hjemmet også.

Møder med PPR

Løbende gennem året er leder Denice Valentin i kontakt med PPR Gladsaxe, som giver rådgivning, sparring og inspiration til hvordan vi bedst muligt hjælper børn i børnegruppen, hvis de har det svært. Vi samarbejder både med kommunale ressourcepersoner og med andre fagpersoner, for eksempel en psykomotorisk terapeut, som vi gerne henviser til. Ved at samarbejde på tværs af faglighed, styrker vi vores pædagogik og giver bedst mulig omsorg til børnene.

⁵⁶ Elverkilde, Stine (2017): Ledelse af kvalitet i pædagogisk praksis

Nyhedsbreve

Denice Valentin udsender mindst en gang om måneden nyhedsbreve ud til forældrene via e-mail. Her informeres om årstidsfester, arrangementer og nye tiltag. Der fremsendes desuden billeder fra festerne samt eventyr- og sanglegsprogram med fokusord for den kommende måned.

Forældremøder

Her kan forældrene mødes og sammen få inspiration fra forskellige oplægsholdere. Vi har for eksempel haft foredrag om søvn og kost, sanseintegration og sprogudvikling.

Forældrebestyrelse

Fire gange om året bliver der afholdt bestyrelsesmøder af Auroras forældrebestyrelse, som alle forældre har mulighed for at blive en del af på skift. Disse møder afholdes sammen med Denice Valentin og en medarbejderrepræsentant fra Aurora. Forældrebestyrelsen inddrages løbende i evaluering af Auroras læreplan.

Et personale i selvrefleksion

Steinerpædagogik er så vidt muligt procesorienteret. Pædagogerne stræber efter at være den bedste udgave af dem selv i selskab med børnene, fordi vi netop ser barnet som sansende og ønsker at være gode rollemodeller. Som personale i Aurora gør vi derfor brug af forskellige meditationer og selvudviklingsøvelser til fortløbende at være selvreflekterende. Vi ser hver dag som en ny mulighed for at gøre Aurora endnu bedre, ved også at prøve nye metoder af, hvis noget ikke virkede efter hensigten. Det er vigtigt, for at vi hurtigt går fra tanke til handling, så nye ideer og tiltag bliver ført ud i livet fra dag til dag eller uge til uge.

Meditation

Hvis et barn har det svært, vil vi voksne, udover de tiltag vi gør i Aurora, tænke gode tanker om barnet, inden vi sover derhjemme, da vi tror, det giver en styrket opmærksomhed og bevidsthed, som vil gøre det lettere for barnet at komme igennem en svær tid.

Dokumentation

Til at dokumentere at vores læreplaner gennemføres og at børnene trives, lærer og udvikler sig som ønsket, indsamler vi følgende dokumentation, som vi fremadrettet evaluerer. Dokumentationen kan være skriftlig, mundtlig og æstetisk dokumentation i form af billeder og børnenes kreative arbejder.⁵⁷

Foto- og filmdokumentation

Til hver årstidsfest tager vi fotos af de pædagogiske aktiviteter. Fotografierne sendes til forældrene som sammen med deres børn kan dele og snakke om oplevelsen. Fotografierne bruges også på vores hjemmeside eller i skriftligt materiale med godkendelse fra forældre. Af og til kan filmdokumentation også laves af sangleg og af de daglige pædagogiske aktiviteter. Vi stræber dog

⁵⁷ Filtenborg Sørensen, Dorthe (2000): Skabende arbejde med børn

efter at dokumentationen ikke skal forstyrre børnenes indlevelse i Auroras smukke og stemningsfulde årstidsfester.

Observation

Til hver fest og i de daglige pædagogiske aktiviteter foretager vi deltagerobservation, hvor vi observerer børnene uden at forstyrre aktiviteten, ved selv at være medvirkende aktører. Vi er nysgerrige og undrende, nedskriver antal af deltagere og på hvilken måde de deltager ud fra individuelt niveau ift. alder og udvikling. Vi er dog fortsat procesorienterede i vores måde at tilgå barnet, men ønsker herved at "se" barnet mest muligt og at skabe overblik. Ud fra vores observationer, evaluerer vi, reflekter og laver handleplaner.

Børneiagttagelse

I Steinerpædagogik gør vi brug af børneiagttagelser, som er en observation af barnet. Hvis et barn har det svært, vil vi observere barnet og nedskrive disse iagttagelser, som vi bruger ved samtaler med forældre, PPR eller sparring med andre fagpersoner.

Evaluering af egen pædagogisk praksis

Gennem ovenstående evalueringsmetoder i Aurora Børnehus kan det pædagogiske personale danne sig et overblik over hvordan Auroras mål og visioner fra læreplanen udspiller sig i praksis, samt hvordan vi løbende kan forbedre vores pædagogiske metoder.

En leder og en personalegruppe i udvikling

Vi ser vores arbejde som pædagoger, som et af de vigtigste i verden. Vi er stolte af vores arbejde og brænder for det, vi gør. Vi skaber fremtidens voksne, og det er en stor og vigtig opgave og et kæmpe ansvar.

Mit ønske som leder er at skabe det bedste børnehus for børn, forældre og personale. Et sted hvor vi alle trives og udvikler os. Hvor vi glædes over at komme, føler os trygge, set og anerkendt - børn som voksne. Jeg ønsker at skabe et stimulerende og inkluderende læringsmiljø af høj kvalitet, hvor børn tilbydes en god og tryk barndom omringet af kærlige, dygtige og engagerede pædagoger og medhjælpere.

Mit fokus som leder i Aurora er

- ✚ At være tæt på det pædagogiske personale og de pædagogiske processer
- ✚ At give vejledning og faglig rådgivning
- ✚ At have fokus på feedback og forbedringer, der udvikler personalets faglighed
- ✚ At fastlægge faglige standarder for arbejdet
- ✚ At sætte retning, lede, understøtte, rammesætte, fastsætte og definere, hvad der skal arbejdes med her og nu
- ✚ At skabe processuelle (interaktioner, samspil, samarbejde) og strukturelle (kompetencer, normering, rammer) betingelser for pædagogiske personales muligheder for systematiske refleksionsprocesser i organisering af pædagogiske læringsmiljøer
- ✚ At handle hurtigt på forslag og gode ideer
- ✚ At have professionel dømmekraft. Vi må træde stien, mens vi går den
- ✚ At skabe et professionelt læringsfællesskab, fordi visioner og udvikling hos børn og voksne skaber motivation, godt samarbejde, engagement og fælles fagligt blik på den daglige praksis
- ✚ At lede mit personale gennem forandringer og dermed løfte den pædagogiske praksis
- ✚ At være en synlig leder, der kender både børn, forældre og personale
- ✚ At være engageret i det pædagogikfaglige grundlag i Aurora
- ✚ At have fokus på kvaliteten og indholdet af læringsmiljøerne
- ✚ At medvirke direkte med planlægning, gennemførelse og evaluering af praksis
- ✚ At oversætte og omsætte politiske, strategiske og organisatoriske mål til faglige løsninger i hverdagen
- ✚ At have fokus på at skabe motivation og rammer for refleksion og læring
- ✚ At tilbyde fortsat uddannelse og efteruddannelse af mit personale

Mit personlige fokus som leder i Aurora er at være idealistisk, kærlig, nærværende, tillidsvækkende og tillidsfuld, autentisk og opfindsom. *Fordi jeg går foran med det gode eksempel.*

Det pædagogiske personales fokus er

- ✚ At have et selvreflekterende perspektiv på deres rolle i egen pædagogisk praksis
- ✚ At være fagligt kompetente, ambitiøse og modige
- ✚ At turde sætte overliggeren højt og gøre ting anderledes for børnenes skyld
- ✚ At have god professionel dømmekraft og evnen til at vurdere sikkert og rigtigt
- ✚ At være kærlige, empatiske, ærlige og nærværende
- ✚ At være aktive og tilgængelige, fordelt i have og hus
- ✚ At have et tillidsfuldt, åbent, favnende, intuitivt og respektfuldt samarbejde
- ✚ At være gode til at give og modtage feedback
- ✚ At have en fælles vision og bevidsthed
- ✚ At vi alle fremmer faglig udvikling og refleksion
- ✚ At vi hjælper, vejleder, tager initiativer, spejler, bekræfter, udfordrer, leder og faciliterer på skift
- ✚ At det pædagogiske arbejde føles meningsfuldt
- ✚ At engagere sig og understøtte børns leg
- ✚ At være reflekterende, initiativrige og handlekraftige
- ✚ At det påvirker børnene, når personalet har overskud og er nærværende
- ✚ At være tydelige, tillidsvækkende og skabe tryk tilknytning
- ✚ At være opmærksomme og eftertænksomme
- ✚ At have øjenkontakt og udvise interesse
- ✚ At være levende og autentiske
- ✚ At være selvstændige og med-ledende
- ✚ At se på vores grundlæggende antagelser (måske tager vi fejl)
- ✚ At hænge "vores personlige problemer og bekymringer i garderoben" og være nærværende og positive i mødet med børn og kollegaer
- ✚ At det didaktiske arbejde med at forholde sig til mål, indhold, læreprocesser, organisering, evaluering og dokumentation af det pædagogiske arbejde er tæt knyttet til refleksion⁵⁸

Fordi de daglige interaktioner skaber mest udvikling

Det er utrolig vigtigt, at personalet har det godt sammen, da børnene tydeligt mærker, hvis der er konflikter mellem de voksne. Vi tror alle på, at "al opdragelse er selvopdragelse", som Rudolf Steiner siger. Det er vigtigt for os alle, at vi kontinuerligt arbejder på at blive bedre og udvikler os sammen og hver for sig. Vi har et stort fokus på, at vi altid siger til hinanden, hvis noget går os på, og at vi altid taler ud fra, hvordan vi oplever det og har en forventning om, at andre vil os det bedste. Vores arbejde med hinanden er kendetegnet ved gensidig respekt og en forståelse af, at vi alle er forskellige. Vi anerkender, at alle har forskellige temperamenter, og at det er med til at skabe harmoni og balance. Hvis vi møder konflikter, som vi har brug for hjælp til at løse, modtager vi supervision udefra gennem objektiv coaching.

⁵⁸ Mortensen, Trine Holst (2017): Grundfaglig viden om pædagogiske miljøer og aktiviteter

Hvad gør jeg, for at gøre Aurora til den bedste arbejdsplads?

- ✚ God normering hele dagen
- ✚ Tid i skemaet til planlægning, evaluering, dokumentation
- ✚ Mulighed for deltid
- ✚ Hensyn til hver enkelt (børn, bopæl, alder, overskud)
- ✚ Fleksibilitet (JA, det er muligt)
- ✚ Rummelighed
- ✚ Nærvær
- ✚ Gode forhold: Flyverdragter, sutsko eller andet, medarbejderne har brug for
- ✚ Lydhør overfor deres ønsker (materialer, projekter, uddannelse, kurser, forslag, bøger, redskaber mm.)
- ✚ Frihed under ansvar
- ✚ Tro på deres gode intentioner
- ✚ Tilbyder uddannelse, kurser og orlov
- ✚ Gratis mad
- ✚ Hvis der er råd: Massage, akupunktur og sundhedsforsikring

Fordi et børnehus er så godt, som det pædagogiske personale, der arbejder der

Hvad understøtter vores kultur og værdigrundlag i Aurora?

- ✚ God, kærlig, rolig og glad stemning
- ✚ Fælles bevidsthed omkring børnene, vi "tager dem med hjem" i hjertet
- ✚ Barndommen har værdi i sig selv, den genudsendes ikke
- ✚ Gensidig respekt og fælles ambitioner
- ✚ Her må alle være med
- ✚ Bæredygtighed i fokus
- ✚ Æstetik i højsædet
- ✚ Efterligning, rytme og gode sanseoplevelser
- ✚ Musik og eventyr hver dag
- ✚ Vi følger årstidernes skiften og er ude hver dag

Fordi vi ønsker det bedste sted for børn og voksne

Fremtidsdrømme

Vi har mange ønsker og drømme for fremtiden, her er nogle af de helt konkrete i Aurora:

- Gratis terapi og fysioterapi: Jo tidligere vi løser problemerne, jo lettere er de at løse. Vi kunne godt tænke os at tilbyde familier gratis terapi, hvis familien eller barnet har behov for det.
- Helseurytmi, homøopatiske/antroposofiske behandlinger: Vi ønsker at kunne tilbyde børn disse alternative behandlingsformer, hvis forældrene ønsker det.
- CO2 neutral: Vi ønsker at blive så selvforsynende, som muligt. Det er svært at gøre, da vi bor til leje, men drømmen om at bruge solenergi og regnvand samt dyrke egne grøntsager står på vores ønskeliste.
- Genbrug: Stort set alle vores møbler og alt vores legetøj er købt brugt. Vi sætter en ære i at genbruge ting og lade energien fortsætte. Vi drømmer om at bygge et læskur til vores bålplads og legehuse og klatrestativer af brugt træ eller restmaterialer.
- Multikulturel børnehave: Det er vores drøm, at Aurora skal afspejle de forskellige kulturer i Danmark. Dette ønsker vi også at inddrage i vores årstidsfester, så vi med hjælp fra forældre med anden etnisk baggrund end dansk, kan skabe nye fester og lære om andre lande og kulturer.
- Jeg drømmer om, at alle der arbejder med børn (og mennesker generelt) bliver anerkendt for den vigtige samfundsopgave de varetager, og at dette afspejler sig i både ressourcer, løn og arbejdsvilkår.

Min vej hertil

Personligt er jeg uddannet fra CBS med en BA i spansk, engelsk og international marketing, og jeg har arbejdet 12 år med international forsikring. Da jeg selv fik børn og så, hvordan forholdene var i deres institutioner, gik jeg ind i bestyrelserne og forsøgte at forbedre deres vilkår, råbe politikerne op og demonstrere for bedre forhold. Jeg besluttede til sidst, at jeg ville vælge en anden vej i livet og gøre en forskel.

Jeg skrev en liste med ord. Hvis jeg skulle vælge med hjertet, så skulle jeg arbejde med.... Efter en måned dukkede der en annonce op i avisen med mine egne ord i en cirkel. Det var en invitation til Rudolf Steiners efterårsstævne. Jeg havde hørt om ham, men kunne ikke rigtig huske, hvad han stod for. Jeg brugte aftenen på at søge på nettet. Det viste sig, at alle de områder, som jeg altid havde interesseret mig for, dem havde han beskæftiget sig med: Pædagogik, filosofi, psykologi, miljø, bevægelse, personlig udvikling, alternativ medicin, bevægelse, meditation og kunst.

Næste dag ringede jeg til seminariet i Charlottenlund, jeg mødtes med dem og besluttede mig for at skifte mit job ud med 3 år mere på SU. Jeg ville blive Steinerpædagog og starte mit eget børnehus. Det tog 6 år at finde lokaler, og efter studiet havde jeg min egen Steinerdagpleje til jeg fandt lokalerne, hvor Aurora er nu, i 2017. Det har været hårdt arbejde, men når jeg ser på børn, der trives, forældre der græder af glæde og medarbejdere, der elsker deres arbejde, så er det det hele værd. Jeg håber at andre, der brænder for at gøre en forskel i børns liv, vil følge deres drøm og deres hjerte og starte andre steder som Aurora.

Vi har brug for ansvarlighed og personlig udvikling. Vi har brug for voksne, der er nærværende med hinanden og deres børn. Vi har brug for en bedre balance mellem arbejdsliv og familieliv, at

arbejde mindre og tænke mere på mennesker end penge.⁵⁹ Vi har brug for balance og mindre stress. Vi har ikke brug for større institutioner og skoler, for at spare penge, vi har brug for små institutioner, som giver børnene ro og tryghed. Ifølge Børnerådet har mange børn en længere arbejdsdag end en fuldtidsansat pædagog. Det overskrider langt, hvad eksperter anbefaler.⁶⁰ Det er ikke rimeligt, at børn har længere arbejdsdage end voksne. Livets mening er ikke økonomisk vækst. Ifølge WHO vil der i 2030 være flere mennesker ramt af depression, end nogen anden sygdom. Nærvær kan ikke effektiviseres, og det er forældre og pædagogisk personale, der skal forsøge at gøre politikerne opmærksomme på, at det er en god idé at investere tidligt i mennesker, da det også økonomisk kan svare sig på den lange bane. Det har forskere vidst længe, men der mangler at blive tilført ressourcer i stedet for at spare.⁶¹ Vi har alle friheden til at handle. Og hvis man ikke handler, så handler man også. Vi har alle frihed til at prioritere tid med vores små børn, ved at foretage velovervejede livsvalg. Og erhvervsliv og politikere har frihed til at skabe bedre muligheder for at fleksibelt arbejdsliv.

For mig er lykken kærlighed og nærvær – og at gøre en forskel. Det vigtigste i livet er at elske, lære og give. Børn har kun én barndom, lad os gøre den så god, som muligt. Samfund, erhvervsliv, politikere, forældre og pædagoger. Vi skaber fremtiden.

⁵⁹ Tim Jackson: Prosperity without growth

⁶⁰ Information: Vi har gemt kærligheden langt væk, 7. maj 2013

⁶¹ James Heckman, nobelpristager og kendt for "Heckman-kurven", som beskriver hvordan tidlig indsats også kan svare sig økonomisk

Uddybende teori

Rudolf Steiners syn på krop, sanser og bevægelse, et resumé

Rudolf Steiners holistiske sanselære. Denne beskriver at mennesket har 12 sanser. Han deler disse 12 sanser op i 3, bestående af 4 sanser per 7-årsperiode indtil 21. År, hvor alle 12 sanser herefter er færdigudviklet. Mange af sanserne i Steiners sanselære kan sidestilles med de sanser der gøres brug af indenfor samtidens forskning, skønt han benytter andre begreber. De 4 sanser han beskriver som de vigtigste for den første 7-årsperiode kalder han viljessanser. En sans der her er anderledes end i den almene forståelse er for eksempel det, han kalder livssansen, som er dét at kunne føle, at man har godt. Steiner mener, at kroppen ved hjælp af denne sans vil gøre barnet i stand til at mærke om det er træt, sulten, tørstigt, eller om det føler smerte eller sygdom, ligesom kroppen er i stand til naturligt at hele sig selv i mange henseender. De tre andre sanser, som han mener er særlig vigtige i de første 7 år af barnets liv, kan sammenstilles med Vestibulærsansen, som gør barnet i stand til at kunne balancere. Denne er for Steiner også en følelsesmæssig ligevægt. En anden sans kan sammenstilles med Taktilsansen, som er det at kunne føle ved hjælp af sin hud, og opbygge en taktil tryghed. Herpå tillægger Steiner at det også handler om at kunne opbygge en følelsesmæssig intimitet. En anden sans han finder vigtig i denne periode, er den man kender som Muskel-led-sansen, Steiner kalder den Egenbevægelsessansen, som giver barnet kropsbevidsthed – fornemmelse for egne bevægelser, her taler han også om indre bevægelse - viljen til at handle. 62

Gordon Neufelds teori omkring barnets udvikling og tilknytning, et resumé

I Aurora er vi særligt inspirerede af udviklingspsykologen Gordon Neufelds forskning, og det pædagogiske personale bliver løbende videreuddannet indenfor disse teorier, da hans børnesyn er foreneligt med Rudolf Steiners vision om, at børn først og fremmest skal have ro til at udvikle deres rødder, før de kan vokse op og blomstre. Disse rødder bliver stærke gennem en tryk tilknytning til voksne omsorgspersoner og ved at få ro til at være barn og lege. Gordon Neufeld deler hver periode af barnets første år ind i følgende temaer:

1+ år: "Efterligning", at barnet knytter sig, ved "at ville være ligesom". Efterligning er også et nøgleord i Steinerpædagogikken. Se afsnittet om Auroras børnesyn.

2+ år: At barnet opbygger sin tilknytning gennem "Tilhør og loyalitet". Barnet vil i denne fase også opleve besiddertrang og territorial adfærd, hvor barnet vil kræve ting/den person, som det har knyttet sig til. Dette er en naturlig impuls i det at være menneske, der handler om at undgå adskillelse. Dette er tegn på, at barnet er ved at udvikle et relaterende selv, det man i Steinerpædagogikken kalder jeg'et, en periode som også alment kaldes trodsalderen. Dette er et trin på vejen til i sidste ende at blive en selvstændig person.

I Aurora hjælper vi barnet i disse situationer, ved

1. At vide hvad barnet har brug for, og stå ved dette ansvar, så barnet ikke skal tage beslutninger, som den voksne bør tage.

⁶²Soesmann, 2011: De 12 Sanser. Soesmann havde virke som Antroposofisk Læge fra 1943-1983.

2. At vise barnet andre muligheder, for eksempel i en konflikt om et stykke legetøj, at vise barnet hvad det i stedet kan lege med, samt sætte ord på situationen, så begge børn føler sig forstået, og med tiden selv kan lære at sætte ord på disse følelser.

3) At lade barnet forstå, at det er handlingen der er forkert, ikke barnet og dets følelser.

3+ år: "At være betydningsfuld": Barnet vil begynde at være ekstra kærlig overfor dem, de er knyttet til. De vil hungre efter anerkendelse, efter at blive set og hørt og en invitation til kontakt er ilt for et barn i denne alder.

I Aurora imødekommer vi dette behov ved at vise børnene, at vi kan lide at have dem omkring os, vi husker på hvad de kan lide, og hvad vi har talt om. Børnene skal ikke arbejde for at føle sig set, men kunne hvile i tilknytningen. Hver dag er en ny dag, hvor vi ser barnet på ny, uden at dvæle ved tidligere konflikter.

Herved arbejder vi også ud fra, at det ikke hjælper at irettesætte et barn, hvis ikke det føler en relation til den, der irettesætter. Alle voksne i Aurora Børnehus har 5-6 børn, som de har hovedansvar for at have en tæt relation med, sådan at dette kan imødekommes.

4+ år: Emotionel intimitet. I denne alder har barnet en større følelsesmæssig sårbarhed, og det skal lære dansen mellem tilknytning og adskillelse. Dette sker gennem tætte relationer til de voksne. De skal føle sig elsket nøjagtig som de er, og derved have vedvarende følelse af tryghed og blødhed i deres hjerter.

I Aurora Børnehus sætter vi stort fokus på dette, ikke kun ved at sørge for denne tilknytning mellem børnegruppen og det pædagogiske personale, men også ved at være opmærksomme på, at vi er børnenes sekundære tilknytningspersoner. Vi er derfor i tæt dialog med børnenes forældre om, hvor meget tid børnene er væk fra forældrene, deres primære omsorgspersoner. Vi ser en stor sammenhæng imellem barnets manglende trivsel, og dét at være for meget væk hjemmefra. I den tid børnene er i Aurora Børnehus, giver vi dem et hjemligt sted at trives.

5+ år: At blive set og kendt indefra. I denne periode udvikler barnet evnen til at kunne indeholde konkurrerende tanker og følelser, men det er også her, det vil begynde at kunne holde hemmeligheder. Det er derfor vores opgave, som voksne, at bevare tilknytningen mellem os, sådan at vi har deres tillid. Dette gør vi ved at møde dem i deres interesser, gennem snakke og gennem de pædagogiske aktiviteter som for eksempel sangleg, eventyr, maling, tegning og højtlesning, sådan at de føler sig set og forstået. Ifølge børnepsykolog Margrethe Brun Hansen, så er det vigtigt, at børnene mærker den usynlige omsorg og at de føler sig set, læst og forstået, som dem, de er.⁶³

Alt i alt beskriver Gordon Neufeld, at den vigtigste opgave en voksen har ift. børn er at sørge for "at holde børns hjerter bløde", hvilket rigtig fint kan sidestilles med Steinerpædagogikkens ønske om at skabe tryghed for barnet i det at være menneske, ved "at vise at verden er god".

Vi ved at alle børn er forudsigeligt uforudsigelige og gennemlever en verden af følelser. Dette skal vi voksne rumme og derfor stå fast forankrede i os selv, til at vise vejen igennem det, og som fyrtårn lyse, så barnet kommer på rette vej. Vi skal lade dem selv gå vejen, men altid være parate med en hjælpende hånd og et kram, hvis de har brug for det.

⁶³ Politikken: Vi ved ikke, hvad vi gør ved børnene, 4. december 2010

Litteraturliste og baggrundslitteratur

- Avenstrup, Kristina og Sine Hudecek (2016): Køn i praksis – Inspiration og handlemuligheder
- Boyce & Eillis (2005): Biological sensitivity to context.
- Børne- og Socialministeriet: De Styrkede Læreplaner
- Brodin, Marianne & Ingrid Hylander (2002): Selvfølelse – at forstå sig selv og andre
- Dansk, Kultur og Kommunikation
- Dyregrov, Atle (2007): Sorg hos børn, en håndbog for voksne
- Ejbye-Ernest, Niels og Dorte Stokholm (2015): Uderummet i pædagogisk praksis
- Elverkilde, Stine (2017): Ledelse af kvalitet i pædagogisk praksis – Synlig læring og kvalitetsudvikling i dagtilbud
- Filttenborg Sørensen, Dorte (2000): Skabende arbejde med børn
- Gjems, Liv (2017): Sprogstimulering i dagtilbud
- Greene, Ross W. (2017): Det eksplosive barn
- Hammershøj, Henny (2005): Barnets musikalske vej.
- Hejlskov Elvén, Bo & David Edfelt: Adfærdsproblemer i vuggestuen og børnehaven
- Hejlskov Elvén, Bo: (2018): Konflikter & Low arousal
- Hostrup Sønnichsen, Lise og Hanne Hede Jørgensen (2019): Legens Magi – Om det professionelle arbejde med at forstå, understøtte, inspirere og rammesætte 1-6-årige børns leg
- Juul, Jesper: Aggression, en naturlig del af livet
- Juul, Jesper (2003): Pædagogisk relationskompetence
- Kornerup, Ida og Torben Næsby (2015): Kvalitet i dagtilbud – Grundbog i dagtilbudspædagogik
- Korsgaard, Sanni Maria (2019): Sæt spor – Natur, udeliv og Science i børnehøjde
- Korsgaard, Sanni Maria P. (2019): Sæt Spor – Natur, Udeliv og Science i Børnehøjde, Læreplansserien, Dafolo
- Lieberman, Alicia F. (2002): Det lille barns følelser
- Lundgren, Michael og Lisa Borgström Norrby (1988): Eventyrets helbredende kraft
- MacNamara, Deborah (2018): Barnets udvikling gennem tilknytning og leg, Blue Pearl
- Mortensen, Trine Holst (2017): Grundfaglig viden om pædagogiske miljøer og aktiviteter
- Mortensen, Trine Holst & Torben Næsby (2019): Den styrkede pædagogiske læreplan. Grundbog til dagtilbudspædagogik
- Neufeld, Gordon (2017-2019): Diverse kurser og foredrag om børns udvikling og tilknytning
- Nissen, Connie (2016): Sansemotorik og Samspil
- Raundalen, Magne (1999): Det vigtigste i opdragelsen – Empati og aggression
- Ringsmose, Charlotte & Grethe Kragh-Muller (2015): KIDS Kvalitetsudvikling i daginstitutioner
- Ritchie, Tom (2004): Relationer i teori og praksis: Perspektiver på pædagogisk tænkning.
- Salling, Lotte (2012): Snakkepakker – sprogudviklende aktiviteter til hele året
- Sharmer, C. Otto (2009): Teori U – Lederskab, der åbner fremtiden - Åbent sind, åbent hjerte, åben vilje
- Stokholm, Dorte; Niels Ejbye-Ernest (2015): Natur og udeliv – Uderummet i pædagogisk praksis, Systeme Profession
- Sørensen, Mogens: Dansk, Kultur og Kommunikation – Fortælling i pædagogisk praksis.
- Trillingsgaard, Anders (2017): Feedback Gentænkt, Professionel feedback, der skiller sig ud
- Taggart, Brenda: EPPSE forskning – Høj kvalitet i dagtilbud
- Voxted, Søren (2016): Faglig ledelse i offentlige institutioner
- Qvortrup, Ane, Majbritt Skriver Laustsen og Lotte Tangaa Tjalve (2019): Professionelle læringsfællesskaber i dagtilbud – Læringsmiljøer i dagtilbud

Antroposofisk litteratur:

- Antroposofisk Selskab: Workshop og kurser i de styrkede læreplaner i Steinerpædagogisk perspektiv, 2019.
- Brochmann, Inger: Årstidsfester med leg og sang.
- Brochmann, Inger 2006: Årets gang med leg og sang
- Glöckler, Michaela (2018): Truth, Beauty and Goodness, 4 lectures at Hawaii International Health and Education Kolisko Conference.
- Hansen, Oskar Borgmann: Forelæsning om Rudolf Steiner af
- Rosengren, Rikke (2019): Barnet i Naturen, Naturen i Barnet, Blue Pearl.
- Rudolf Steiner Børnehaveseminarets forelæsninger på Steinerpædagoguddannelsen 2015-2019.
- Soesman, Albert (2011): De tolv Sanser; Sjælens porte, Nerthus Forlag.
- Steiner, Rudolf (?): Barnets opdragelse,
- Steiner, Rudolf: Almen menneskekundskab som grundlag for pædagogikken
- Steiner, Rudolf: Frihedens filosofi
- Steiner, Rudolf: Teosofi
- Steiner, Rudolf: Barnets opdragelse
- Suggate, Sebastian and Tamara: Reclaim early childhood